The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921-7121; 368-3239
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U. S. A.
SATURDAY, MARCH 4, 1965

LATVIJA AMERIKĀ

18. N-RS. SESTDIENA, 1965. G. 4. MARTS 17. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu apŗūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi: 368-3239 (redakcijai) un 921-7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531-4533
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Tālrunis 994-7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE,
2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill. 60647, U. S. A., tālrunis 486—8975

PROF. A. DREIMANIS ATKLĀJ LNAK PADOMES SESIJU TORONTO

Latviešu nacionālās apvienības Kanadā padomes sesijas atklāšanas brīdis: no kreisās māc. Ā. Cops, padomes prezidija 2. priekšsēža vietnieks R. Epneris, padomes prezidija priekšsēdis profesors A. Dreimanis, — padomes prezidija 1. priekšsēža vietnieks J. Grīslis, sekretārs G. Liepiņš un archibīskaps A. Lūsis.
Foto: JAK

Ādolfa Klīves protests

CIK DAUDZ LATVIJAS ZELTA BIJA ANGLIJĀ?

Latvijas valsts bankas pēdējais padomes priekšsēdis Ādolfs Klīve, kas tagad dzīvo Ņujorkā, 24. februārī nosūtījis protesta rakstu Anglijas ministru prezidentam Vilsonam un Anglijas valsts bankai par tajā noguldītā Latvijas zelta nelegālu izlietošanu pašas Anglijas vajadzībām pēc attiecīgas vienošanās ar Pad. savienības ministru prezidentu Kosiginu. Ā. Klīve rakstījis Latvijas valsts bankas vārdā un uzsveŗ, ka latviešu tauta reiz prasīs atpakaļ Anglijas valsts bankas glabāšanā nodoto zeltu. Anglijas valsts banka devusi solījumu šo zeltu uzglabāt; zelta stieņi arī apzīmogoti, ka pieder Latvijai.

Piezīmējams, ka Baltijas valstīm 1940. gadā Anglijā bija noguldīts zelts apm. 5,75 milj. mārciņu vērtībā. Cik no tā ir Latvijas zelts, par to neviens negrib izteikties. Okupācijas brīdī 1940. gada 17. jūnijā Latvijas valsts bankas bilances aktīvā bija zelts 71,535 milj. latu vērtībā, ārzemju valūta 30,345 milj. latu, sudrabnauda 5,815 milj. latu, valsts kases zīmes un sīknauda 8,25 milj. latu, bet pārējo daļu veidoja vekseļi un aizdevumi, kopā par 361,670 milj. latu. Lielākā daļa no Latvijas zelta rezervēm glabājās Anglijā, daļa arī ASV.

Neviens arī nevēlas runāt par to, cik no ārzemēs noguldītā zelta ienācis procentos, tāpat par to, cik no šīs summas izlietots. Ā. Klīve izteicās, ka Latvija līdz 1938. gadam maksājusi Anglijas valsts bankai par zelta glabāšanu, jo tādi bijuši tā laika noteikumi, bet tad sāktas jaunas sarunas ar Anglijas valsts banku un šie maksājumi pārtraukti. Bijis nodoms Anglijā noguldīto zeltu pārsūtīt uz ASV, bet tad panākta vienošanās, ka par glabāšanu nav jāmaksā.

Latvijas valūtai bija daudz augstāks segums nekā paredzēja likums. 1939. gadā tas bija 181,5%. Samazinot valūtas un zelta rezerves par apmēram 50%, Latvijā būtu varēts ievest trīsreiz vairāk lauksaimniecības mašīnu. Taču zelta ... uzskatīja par Latvijas tautsaimniecības rezervi; varētu domāt, ka tas darīts, lai uzkrātu līdzekļus valsts aizsardzības vajadzībām.

Iesniegumu Vilsonam un Anglijas bankai parakstījis Latvijas valsts bankas pēdējais padomes priekšsēdis Ā. Klīve, bet protesta raksta saturs pārrunāts ar citiem latviešu politiķiem un vadošiem darbiniekiem.
Ņ. R.

ATZINĪBA „LATVIJAI AMERIKĀ"

Organizācija Americans for Congressional Action to Free the Baltic States, atzinīgi novērtējot mūsu laikraksta nostāju un darbu, piesūtījusi redakcijai šāda satura pateicības rakstu:

Ļoti godātais Vinčela kungs,

atskatoties uz mūsu organizācijas darbības pirmo posmu, kas noslēdzās ar t.s. baltiešu rezolūcijas pieņemšanu kongresā, lai man atļauts izteikt Jums mūsu organizācijas un savā vārdā sirsnīgu pateicību par lielo atbalstu mūsu kopīgajā darbā, ko Jūs sniedzāt kā laikraksta „Latvija Amerikā" atbildīgais redaktors gan ar rakstiem, gan ziņojumiem un atgādinājumiem Jūsu vadītajā laikrakstā.

Mēs ceram uz Jūsu vērtīgo atbalstu arī mūsu turpmākajā darbā.

Ar patiesu cieņu
Alfons C. Reins,
centrālās valdes vicepriekšsēdis

*

Ļoti cienījamais Vinčela kungs!

Mūsu organizācijas centrālā valde ir pieņēmusi rezolūciju, izsakot savu atzinību Jums un Jūsu vadītajam laikrakstam par nopietno atbalstu mūsu darbam un noteikto nacionālo stāju, ko laikraksts Jūsu vadībā rādījis.

Šai sakarā Americans for Congressional Action to Free the Baltic States Ilinojas (latviešu) nodaļa pievienojas organizācijas vadībai un lūdz Jūs pieņemt tās pateicību un atzinību par veidu, kā Jūs esiet ieskatījis mūsu nacionālpolitiskā darba nepieciešamības.

Parakstījuši: nodaļas vadītājs **Voldemārs Korsts**, nodaļas vadītāja vietnieks **Dr. Laimonis Streips**, nodaļas sekretārs **Uldis Ievāns** un nodaļas kasieris **Juris Kēlers.**

Jānis Tanks

PULKVEŽA NĀVE
Oskara Kalpaka piemiņai

Aust saule sarkanīgiem stariem,
Sauc pulkvedis vēl jaunus vīrus klāt,
Kas vienoti ar aizgājušo gariem,
Nāk visi cīnītāju rindās stāt.

Caur Skrundas mežiem salikuši stāvi
Kā ēnas slīd un klusi sasaucas,
Tie līdzi nes sev cerību un nāvi,
Kas šajās dienās kopā sajaucas.

Caur mežu vientuļš tālāk lokas ceļš,
To tagad neiet cilvēks vairs, ne zvērs,
Tik priedes apkārt visur smagi elš,
Vēl tālu pilns nav lielais nāves mērs!

Zin pulkvedis un viņa karotāji,
Ka mežā slēpies naidnieks ļauns un baigs,
Ir projām jātriec svešie sirotāji,
Kā tērauds ciets nu pulkvedim kļūst vaigs.

Gaišs saulē virmo meža vidū ceļš,
Kur trauc pulkvedis un viņa vīri,
Visur apkārt augstās priedes smagi elš,
Vēl nav Dzintarzemes meži tīri.

Atskan niknas kaŗasuņu rejas,
Kokos iespindz karstu bišu spieti,
Cīņā sastingst kaŗavīru sejas,
Ieročus žņaudz vīri rokās cieti.

Skrej vīri aizsegā, sauc pulkveža balss,
Viņš māj ar roku, slīkst pie priedes pats,
Klusē ieroči un cīņai pienāk gals,
Uz augšu vērsts cīnītāju skats.

Pār pulkvedi liekst kaŗabiedru stāvi,
Uz brīdi apjukums un klusums baigs:
Vēl rītos liesmo sārti kaŗa kāvi,
Bet vadonim tik apskaidrots ir vaigs . . .

Ceļ roku pulkvedis, dod pavēli,
Pēdējo un svētāko no visām:
Tu paliec manā vietā cīnītājs,
Es cīņas lauku atstāju pavisam.

Pret sauli lido vanags sidrabots,
Gaišs saulē virmo meža vidū ceļš,
Guļ zemē pulkvedis tik apskaidrots,
Visapkārt augstās priedes smagi elš.

„LATVIEŠU NAMA NEDĒĻA" TORONTO VAR SĀKTIES

Latviešu nama valdes loceklis un līdzekļu vākšanas koordinācijas vadītājs Paulis Plisis (augšējā uzņēmumā pa kreisi) sniedz norādījumus atsevišķo organizāciju izraudzītajiem līdzekļu vākšanas talciniekiem, kas 26. februārī bija pulcējušies Latviešu namā, lai saņemtu uzdevuma veikšanai nepieciešamos materiālus. Sevišķi jāpriecājas, ka talcinieku vidū it kuplā skaitā varēja redzēt jaunatnes pārstāvjus.
Foto: J. Ligers

Aleksandrs Vilks

Marta zibšņi

KALPAKIEŠUS ATCEROTIES

Ledus gāšanās pāri krācēm, palu ūdeņu rautie robi upju krastos vai ar saknēm izgāztu koku lēkšana no viļņa viļņī, — tie ir tikai daļa, kaut asi vaibsti Latvijas pavasara ainavā. Un ja pāri tai vēl noskan grāvieni debesīs ar pirmā lietus lāsēm, tad tas liecina par dabas mošanos no ziemas sastinguma.

Vai šāds stingums nebija apskāvis mūsu zemi pirms turpat puses gadsimta, kad tikai vājas gaismas svītras plaiksnījās likteņa naktī, kuŗu mums bija uzsūtījis Lielais Pārbaudītājs?

Lieki būtu vēl gremdēties tai apstākļu un sarežģījumu jūklī, kāds slāpēja mūsu zemi viņās tālajās dienās. Mēs bijām bez brīvības, miera, drošības un savas valsts, posta un briesmu piemeklēti. Mēs nezinājām, kā paies nakts un kāda atausīs jaunā diena. Daudziem slāpa pie mūsu zemes un derdzās, ka mums vēl pašos dziļi slēpts spēks, kas gatavs salauzt likteņa žņaugus.

Vēl šodien, raugoties no liela laika attāluma, mūsu sirdis iesilst pašapbrīnā un kādā nezūdīgā pašlepnumā: kā mēs visu to toreiz spējām, kad daudziem, mūsu toreizējā cīņā un rīcībā no malas raugoties, viss šķita bezcerīgs? Vai tur nebija pašs Dieva nolikums, sakausēts ar mūsu gribu un neatlaidīgu vēlēšanos?

Varbūt, šodien nespējam uz to atrast atbildi, kad varam apgalvot, ka šo Latvijas pavasari — ziemeļos pie Melnupes un dienvidos pie Ventas — ar ieročiem rokās iešķindēja mūsu cīnītāji. Tie nebija debesu zibšņi, kas ieplaiksnījās vēl sniegiem klātajos Latvijas laukos un pilsētās. Tie bija zibšņi, kas sprēgāja no šauteņu mutēm, kuŗām nebija liels nesēju pulks, bet tas dega savas sirds uguns un pašaizliedzības priekā.

Šodien nav vairs nepieciešamības debatēt, vai brīvības cīņu liesmojums zemes ziemeļos bija izšķirīgāks vai mazsvarīgāks par to, kas risinājās dienvidos, kad nelielam uzticīgo pulkam vajadzēja atiet uz Kurzemi, lai no turienes, apstākļiem mainoties, atsāktu Latvijas atbrīvošanu no dienvidiem. Abi šie gājieni bija svarīgi un nepieciešami visai Latvijas atbrīvošanas akcijai.

Bet šajos abos gājienos, pašus cīnītājus vaigā skatot, varam atrast arī kādu atšķirības iezīmi. Tā nebūt neklasificē pašus cīnītājus, bet gan uzrauš kādu neaizmirstamu un mūžos paturamu momentu, kas bija ļoti svarīgs un savu nozīmi nezaudēs nekad.

Šodien mums neatrast tādus vienprātīgas pašaizliedzības piemērus, kādus redzējām savas zemes atbrīvošanas cīņu posmos viņās tālajās dienās. Raugoties savā apkārtnē, svešumā dzīvojot, mēs gan ieraudzīsim, kā dažkārt daļa jaunatnes, kas nenes sevī latvieša asinis un garu, izprot mērķus un atsaucas uz pienākumiem, kuŗi saistīti ar dzīvības ziedošanu, paklausot tēvijas aicinājumam. Ja tolaik latviešu jaunatne būtu gājusi mazdūšības ceļus, tad mums nebūtu tā, kas bija mūsu dārgums divdesmit divus gadus.

Pulkveža Kalpaka bataljona sastāvā, kas bija uzticīgais kaŗotāju pulks un pilnīgi paklāvīgs jaunajai valdībai, ietilpa arī tā sauktā Studentu rota. Tajā bija ap 200 vīru, kuŗus komandēja vēlāk varoņa nāvē kritušais kapteinis N. Grundmanis. Ar Rīgas pilsoņu atbalstu šī rota bija labāk apgādāta ar pārtiku nekā pārējās bataljona vienības, ietērpta puskažociņos un franču bruņu cepurēs. Šī rota bija viena no toreizējās Latvijas armijas pamatvienībām.

Brīvprātīgu karotāju mums nekad nav bijis mazums. Taču kaut kas kollektīvi pasākts bija tolaik, kad veidojās plkv. Kalpaka bataljona vienības: Studentu rotas pamatu veidoja divas akadēmiskas organizācijas — latviešu studentu korporācijas Selonija un Tālavija, kuŗu locekļi visi bez izņēmuma pieteicās karotāju rindās. Tātad — visas un veselas organizāciju brīvprātīguma žests!

Vai mēs šodien, redzot ap sevi notiekošo, varam to apjēgt un saprast? Vai tas nebija visspilgtākais mūsu jaunatnes ideālisms? Vai tas nesekmēja mūsu toreizējā cīnītāju kopspēka pieaugumu?

Mums šodien nenākas analizēt pašas cīņas gar Melnupes krastiem, Daugavu vai Ventu, bet gan, tajās veroties, atzīt un par vienreizēji izcilu uzskatīt to, ko tolaik pierādīja korporācijās saistītā akadēmiskā jaunatne. Ja mēs brīžiem metam savu pagātni sietā un gan skaudības, gan nenovīdības vai neattaisnojamas kritizēšanas tieksmju urdīti, sirdīgi sijājam savā brīvības laikmeta posmus, tad — rokas nost no tā, kas paveikts ar mūsu jaunatnes drosmi un entuziasmu!

No pagātnes uz tagadni un nākotni ir mesti tilti. Viss ir savienots un saistīts, kas virza mūs no pagājības uz savu valsti nākotnē. Tādēļ šodien ceļas jautājums: kādas būs mūsu tautas paaudzes svešumā? Vai tās raudzīsies tai pagātnes daļā, kuŗa atmirdz no mūsu brīvības cīņu laikmeta, ar aizrautīgiem piemēriem un ziedošanās prieku? Jeb tās paliks tikai remdenas notikumu vērotājas un vērtētājas, kas no sevis nekā negrib dot lielajiem nacionālpolitiskajiem mērķiem? Vai tām būs drosme uzšķilt zibšņus, kas tolaik plaiksnījās pāri mūsu tēvzemei, jeb vai tā iemigs morālā un materiālā pieticībā, kuŗa tik raksturīga dzīvei svešumā, izmetot no sirds un rokām to, ko gaidām no jaunās audzes kā savas tautas priekšpulka?

Nevaram pieņemt pēdējo varbūtību, redzot un sadzirdot, ka svešumā augušā jaunatne, kaut arī ne simtprocentīgi, ir aktīva darītāja un cīnītāja pastāvošo iespēju robežās. Šī aktīvitāte nākotnē prasīs vēl lielāku kāpināšanu, vēl lielākas slodzes uzņemšanos, jo pagātne uz to mudina, bet nākotne prasa un aicina.

Mūsu cīnītāji tolaik, tāļajā martā, apzinājās, ka ar katru uzvaru noklūs tuvāk gala mērķim.

Šodien ceļš uz to pašu mērķi ir daudziem aizsprostiem nosēts un neziņas piemiglots, jo vēl šodien nav skaidrības, kuŗam tiesības uz brīvību un kuŗam jāpaliek verga stāvoklī uz nezināmu laiku. Kaut mūs vēl ilgi nomāktu šī neziņas tumsa, izpaliekot reāliem panākumiem, neviens mums tomēr nevar atņemt tiesības cīnīties par savu lietu. Lai mēs un mūsu jaunās audzes to spētu — kā darbu darot, tā cīņu uzsākot — mums jāpatur sirdī un apņēmībā tos spēcinātājus un iedvēsmotājus spēkus, kas tālajās marta dienās lika dārdēt mūsu pašaizliedzīgo cīnītāju ieročiem, jo labs piemērs ir kā žilbinoši gaiša bāka nakts tumsā.

Novēlot labas darba sekmes, sveicam nodaļu delegātus un vanadzes
KANADAS DAUGAVAS VANAGU DELEGĀTU SAPULCĒ UN VANADŽU SALIDOJUMĀ
4. un 5. martā Hamiltonā! „LATVIJA AMERIKĀ" REDAKCIJA

Paplašinātas milicijas pilnvaras

PROTESTI PRET 1966. GADĀ IZDOTO KRIMINĀLKODEKU

Angļu svētdienas laikraksts „The Sunday Telegraph" 12. janvāra numurā ziņoja, ka komponists Sostakovičs kopā ar 20 citiem redzamiem padomju mākslinieķiem, rakstniekiem un zinātniekiem parakstījis protestu, kas vēršas pret 1966. gadā pieņemto jauno kriminālkodeku, kurš paredzēts it kā huligānisma mazināšanai, bet netieši domāts katras sabiedriskās kritikas iznīdēšanai, kas vērsta pret komūnistisko režīmu. Protesta saturs kļuvis zināms Maskavā ārzemju žurnālistiem, un to parakstījis arī Nobela prēmijas laureāts prof. Igors Tamms un rakstnieks Viktors Ņekrasovs, kas arvien krasi nostājies pret valdības nodomiem atgriezties pie staļinisma metodēm.

Jaunais krimināllikums, protestētāji pasvītrojot, — esot izdots bez kādas vajadzības un vairošot tikai nedrošības sajūtu padomju pilsoņos, savstarpēju neuzticību un došot izdevību ziņotājiem un denunciantiem vērst plašumā savu darbību. Kā zināms, politiski neapmierinātos jauniešus padomju prese pērnruden nodēvēja par „romantiskiem huliganiem", kas nerīkojoties mantkārības vadīti.

Angļu laikraksts vēl piemetina, ka janvārī Maskavā apcietināts jaunais krievu rakstnieks Galanskis, kas savus darbus iespiedis nelegālajā žurnālā „Feniks", un vēl četri jaunie rakstnieki, viņa domu biedri, jo visi protestējuši pret jauno kriminālkodeku un policijas pilnvaru paplašināšanu.

Taču fakts ir tas, ka milicijas pilnvaras tagad ir plašākas nekā jebkad agrāk,—to Rīgā atklājis administrācijas darbinieku sanāksmē (skat. „Padomju Latvija" 31. janvāra numurā) Pad. savienības galvenais prokurors Majarovs. Viņš sniedzis galveno referātu sanāksmes dalībniekiem, kuru vidū bijis arī „ministru prezidents" Rubenis, augstākās padomes viceprieksēdis Zorins, padomju augstākās tiesas priekšsēža vietnieks Terebilovs, PSRS drošības viceministrs Petuškovs, Latvijas virsčekists Avdjukevičs, prokurors Laiviņš, sabiedriskās drošības ministrs Latvijā Azāns, Rīgas milicijas priekšnieks Burbo un daudzi citi Kremļa „administratori".

Majarovs uzsvēris, ka padomju sabiedrībā vēl arvien sastopami ļaudis, kas mīda kājām tiesisko iekārtu, huligāniskiem un citādiem noziedzīgiem nodarījumiem aptumšojot darba ļaužu darba prieku un atpūtu. „Rīgā milicijas darbinieku tiesības ievērojamā mērā paplašinātas", atgādinājis virsprokurors Majarovs. „Tās sapratīgi jāliek lietā, lai ātri un kategoriski aizkavētu noziegumus, kuri apdraud iedzīvotāju veselību un viņus apvaino." Tālāk Majarovs pakavējies pie prokuratūras pienākumiem. Tai tiešāk jāsekojot, lai sociālistisko likumību ievērotu valsts iestādes, atbildīgas personas un atsevišķi padomju pilsoņi. Noziegumu apkarošanā nedrīkstot būt atkāpšanās no likuma bardzības.

Padomju kompartijas nodaļas vadītājs (kādas, tas nav teikts) Laputiņš savā referātā norādījis, ka administratīvās iestādes aicinātas nodrošināt valsts intereses un pilsoņus no noziedzīgiem elementiem. Jāpiemērojot vislielākā neiecietība pret katru pretsabiedrisku parādību. Lai to panāktu, jāizpētījot dziļi un sistēmatiski noziedzību daudzums katrā pilsētā un rajonā. Šai darbā jāiesaistot un kā izpalīgus jādarot atbildīgas arī partijas organizācijas, arodbiedrības, komjaunatne, vietējās padomes, uzņēmumu vadītāji, celtniecības organizācijas, kolchozi un padomju saimniecības. Šo prokurātūras un tiesu iestāžu „izpalīgu" pirmais pienākums esot nepārtraukti uzlabot darba metodes, lai neviens noziegums nepaliktu neatklāts. Pēdējais teikums ir sevišķi nozīmīgs, jo norāda, ka padomju valdība atgriežas pie vecajām labajām Staļina laikā pārbaudītajām ziņotāju metodēm, kuras sagādāja nāvi koncentrācijas nometnēs miljoniem nevainīgu cilvēku. „Izpalīgs" nav nekas cits, kā slepenais savu darba biedru novērotājs un ziņotājs, reizē arī provocētājs.

Pēc visa tā, ko teikuši biedri no Maskavas, Latvijas kompartijas 2. sekretāram Belucham atlicis tikai atzīties: „Noziedznieki vēl darbojas tirdzniecības tīklā, komūnālo pakalpojumu iestādēs, vietējās rūpniecības pasākumos, piena un gaļas rūpniecībā u. c. Viņi izlaupa valstij ievērojamu zaudējumus." To Beļucha nepaskaidro, kā šādi „laupītāji" varēja ievesties uzņēmumu vadībā, kur visi ir tikai partijas biedri vai partijas izraudzīti speciālisti.

Pēc runām par „valsts interešu" apdraudēšanu „Padomju Latvija" sīkāk neprecizē šā veida noziegumus, jo ir neērti teikt, ka noziegumi nav tīri krimināli, bet arī politiskās sabotāžas rakstura. Uz pēdējo atbildi dod ne vien iepriekš minēto krievu intelektuāļu protests, kas iesniegts partijai, bet arī tā paša „Padomju Latvijas" numura ievadraksts, kurā cita vidū teikts: „Par nožēlošanu, pie mums vēl sastopami cilvēki, kas apkauno padomju pilsoņa godu. Te ir slaisti, nelieši, žūpas un citi atkritumi, kuriem nav vietas padomju sabiedrībā... Īsta pilsoņa stāja jārāda ne vien darba vietā, bet arī attieksmēs ar ģimeni, bērnu audzināšanā un atbildības izjūtā iepretim sabiedrībai. Tikai tas izpilda savu padomju pilsoņa pienākumu, kas audzina bērnus revolūcionāro tradiciju garā, audzina tos par idejiski pārliecinātiem, godīgiem, mērķtiecīgiem un taisnīgiem pilsoņiem."

No šī ievadraksta izriet, ka visas milicijas un administrācijas pūles nespēj daudz panākt, lai jaunatni iespiestu komūnistiskās kārtības spīlēs. Ir jāaicina talkā vecāki, jāklauvē pie to pilsoniskās apziņas, lai bērni izaugtu par īstiem idejiskiem internacionālistiem. Taču vārdi vien, bez taustāmas priekšzīmes, maz palīdz. Arī paši vecāki labi zina, cik lielā mērā partijas „taisnības mīlestība" un godīgums, kas teorētiski rakstīts tik izmeklētiem vārdiem, atšķiras no gadījumiem, kad partijas varas intereses saduras ar pilsoņu brīvības un labklājības interesēm.

Arī pašus viltīgākos milicijas „izpalīgus" agri vai vēlu vietējie iedzīvotāji atšifrē, izvairās viņu klātienē atklāti runāt, izolē viņus zināmā mērā kā morāliskus deģenerātus no savas sabiedrības. Tādēļ šajā „valsts interešu" nodrošināšanas akcijā grib iesaistīt arī bērnu vecākus, lai tie stāvētu nomodā par padomju morāli, tas ir — par jēdzienu, kāda padomju ikdienā nemaz nav un nekad nebūs. Visa līdzšinējā partijas vēsture taču nav nekas cits, kā nepārtraukta cīņa par varu dažādo grupu un personu starpā, kuras gala iznākumā uzvarētājs nežēlīgi izrēķinās uz viltotu dokumentu un liecību pamata ar nežēlastībā kritušajiem. Kur te piemērs jaunatnei, kur vieta jaunai morālei?

Pēteris Aigars

LATVIJA AMERIKĀ

18. N-RS. SESTDIENA, 1967. G. 4. MARTS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO.

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd., Toronto 4, Ont.; tālr. 531-4533;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 368—3339;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norīša, 1749 Victoria Park Ave., Apt. 209, Scarborough, Ont.; tālr. 759—3076;

Ārlietu redaktors — Inta Podniece, 26 Underhill Dr., Don Mills, Ont.; tālr. 447—6933;

Sporta redaktors — Valdis Teteris, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $1.50; 3. mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00. Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60, bet tekstā $3.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

MUMS VISIEM VIENAS SĀPES...

Kā katrai tautai, arī mums ir daudz un dažādu trūkumu. Visbēdīgākais tas, ka izsacītos kritiskos pārmetumus lasa, klausās un dažreiz kā personīgu apvainojumu uzņem tieši tie, kas to vismazāk būtu pelnījuši. Patiesām vainīgie „sekmīgi" nobēguši malā, ar aizrautību ceļ savu labklājību un nevēlas atrasties latviskajā kopībā, kur nu vēl ziedot dārgos dolarus...

Izlasījis šādu pārmetumu vēstuli, Ezergaiļa tēvs, labi zinādams Svētos rakstus, atrod pantus un nober piparus rakstītājam par varizējismu. Negribēdams arī pats tādus izpelnīties, tūlīt atzīstos, ka arī man ir daudz nelāga rakstura īpašību, no kurām laimīgs būtu tikt vaļā. Cēdelgemas dzeloņstiepļu aizsprostā dzīvojot, izjutu bada un trūkuma asos dzēlienus, tādēļ, nokļuvis Anglijā, lielāko daļu nopelnītās algas izdevu par pakām un sūtīju tās trūkumā esošajiem tautiešiem Vācijā. Sameklēju arī desmitiem sekotāju, un mums visiem bija liels prieks, ka nav jāvelk savtības smagais jūgs. Mīļas vēstules un laipni vārdi šo laiku vērta par vēl tagad neaizmirstamu Ziemsvētku brīnumu.

Nonākot bagātajā zemē Kanadā, dažreiz iznāca tā, ka nevarēju izdomāt, kā samaksāt nākošās nedēļas istabas īri. Bet arī tad vēl varēja šur un tur pa dolaram noziedot, un visu dzīvju Kārtotājs izkārtoja arī šīs mazās problēmas vienmēr visnegaidītākā veidā.

Atgriežoties pie malā noklīdušajiem tautiešiem, nav tā, ka viņus neizdotos sastapt. Viņi ir labi sarunu biedri, laipni, pieklājīgi. Bet tikko sarunā pieskaras mūsu nacionālo vajadzību un sāpju rētām, viņi pārvēršas līdz nepazīšanai. Kā ar nātrēm sadzeļ viņu atbildes vārdi, uzskati un ņirdzīgie smīniņi par pašu tautas ciešanām. Kāda bezdibenīga starpība starp šādiem īpatņiem un, teiksim, Kanadas vanadžu priekšnieci Moniku Jonāni, kuru dibināti gribētos pielīdzināt latviešu Žannai d'Arkai. Ja šādu personību būtu mūsu vidū daži tūkstoši, tad, tiešām, brīnuma darbus mēs paveiktu savas tautas brīvības labā!

Varbūt tomēr taisnība uzskatam, kuru mēs, vēsie skeptiķi, varētu pieņemt par varbūtību. Proti, ka daži cilvēki, kaut nepelnīti, ir izredzēti iekļūt labākos apstākļos, lai viņus vērotu, svērtu vai arī uzticētu kādu pozitīvu misiju. Tāpat ļoti iespējama kāda neredzama, bet varena likumība, kura šādus pārbaudījumu neizturējušos noliktā un nemanāmā laika gājumā paņem pilnai savas taisnības varai.

Ja gribam visas savas vajadzības apmierināt, tad patiešām visa dzīve var paiet tā, ka nekas, it nekas labs nebūs tajā veikts un piepildīts. Ir grūti atraisīties no savtības važām. Vislabāk to sākt ar mazumiņu, katru nedēļu atliekot vienu vai pāris nieka dālderīšu mūsu nacionālo uzdevumu veikšanai. Tad retajās ziedojumu reizēs nemaz nebūs žēl šķirties no šīsai pieklājīga devuma. Ar šādu apziņu vajadzētu saņemt arī ziedojumu vācējus, kas lūgs iegādāties akcijas Latviešu namam Toronto. 100 vai pāris simtu dolaru ir tiešām nauda, bet jāievēro, ka tā ir mūsu lielā izdevība izteikti rādīt savu gatavību paveikt kaut ko redzami pozitīvu. Tāpat nedrīkst aizmirst tās daudzās nedēļas un mēnešus, kad, izdevību un dāvinātās veselības sekmēti, turpināsim papildināt savu budžetu ar daudziem citiem dolaru simtiem, savas dienas gaismojot ar priecīga devēja sirdi un domām.

Viens no daudzajiem

☆

LATVIEŠA PIENĀKUMS

Katram latvietim ir pienākums pret savu tautu. Tas, kā viņš to pilda, savā ziņā ir pierādījums tam, cik daudz viņš atzīst pats sevi, tēvu un māti, savu zemi un tautu.

Bieži vien daudzi latvieši savu pienākumu mēģina izpildīt ar ļoti apšaubāmu pļāpāšanu un izrunāšanos. Šī ļaunprātīgā runāšana viņus tomēr nekad neattaisnos sava pienākuma nepildīšanā, viņu rīcība ir arī pilnīgi pretēja latviešu tautas nacionālās apziņas uzturēšanai svešumā.

Tautieši Toronto un apkārtnē domu par mūsu kopīgo Latviešu namu bieži vien nesaprot vai negrib saprast, uzskatot to par saimniecisku pasākumu, par kādu atsevišķas grupas privātu īpašumu. Šāds uzskats vai apgalvojums tomēr atrodas ļoti tālu no patiesības.

Katrs, kas grib par šo patiesību pats pārliecināties un uzzināt, kādiem mērķiem Latviešu nams radīts, var visu vajadzīgo noskaidrot pats Ontario provinces sabiedrību reģistratūrā. Bet — nevienam interesentam nav nemaz tik tālu jāiet! Pašā Latviešu namā ievēlētie vadītāji katrā laikā uz pieprasījumu var parādīt tautiešiem Ontario provinces izsniegto „Letter of Patent".

Katra latvieša pienākums ir uzturēt latvisku vidi, lai mūsu jaunatne, plašajā pasaulē izkliedēta, varētu mācīties pazīt savu senču zemi un viņu nestos upurus; lai mūsu bērniem būtu vieta arī ārpus ģimenes, kur šo apzināšanos gūt. Tādēļ nepieciešams Latviešu nams, kur bērni un jaunieši sajustu savu senču garu.

Šādu namu nevar radīt ar vairāk vai mazāk sparīgu pļāpāšanu! Šādu namu var radīt tikai ar naudu, pašaizliedzību un lielu darbu! Un tas ir katra latvieša pienākums!

Valdis Briedis, Toronto

☆

DV „LABVĒLIM" LONDONĀ

Manā uztverē vārds „labvēlis" apzīmē cilvēku, kas labu vēl. Ja lasītāja vēstules „Kur paliek pārējie simti" LA 22. februāra numurā autors domā, ka viņa apvainojošā daudzvārdība tiešām varētu panākt lietu ievirzīšanu labākā gultnē, tad viņš gaužām maldās.

Sarīkojumu atreferējumi bieži vien iet „garāku ceļu", kamēr nonāk līdz iespiešanai. Ne vienmēr „acu liecinieks" ir arī atreferētājs. Cik atceros, tad apstrīdētā atreferējuma autors tieši bija izvēlējies šo „klišejisko izteicienu", ka „darbu veica vanadzes jaunās priekšnieces I. Epneres vadībā."

Nekādā ziņā negribu liet „eļļu ugunī", bet tā kā biju viena no šī ļoti jaukā sarīkojuma apmeklētājām, arī vanadze, tad gluži vienkārši nespēju palikt sāņus, ja kāds DV organizācijai, bet it sevišķi DV Londonas nodaļai nelabvēlīgi noskaņots cilvēks mēģina sēt naidu un nesaskaņas šīs organizācijas biedru vidū. Kā jau iepriekš minēju, „labvēļa" lasītāja vēstule sastāv tikai no apvainojumiem, kas šķīst uz visām pusēm, neviens netiek saudzēts. Vēstules saturs man atgādina niknu reņģu sievu Rīgas centrāltirgū. Attieksmē uz mūsu visu iemīļoto un iecienīto Kanadas vanadžu priekšnieci M. Jonāni, ar kuru vienmēr esmu ciešā kontaktā, droši varu teikt, ka viņa vislabāk saprot katra darba darītāju, kā arī to, ka ikviens savu reizi kļūdās. Mēs mācāmies no kļūdām, tādēļ ļoti ceru, ka sarīkojuma atreferējuma autors par savu aizmāršību arī atvainosies. Bet, lietojot tādu izteicienu, kā „Ja nu Kanadas vanadžu priekšniece pārāk zema savā amatā, lai būtu pieminēšanas vērta," vēstules autors skaidri apliecina savu tendenci graut un ārdīt.

Ja DV „labvēlis" sarīkojuma atreferējumā meklē darba novērtējumu vai kādus ierosinājumus, kas spētu iesaistīt organizācijā arī pasīvos tautiešus, tad viņš piešķir par daudz goda pašam atreferējumam, kā arī sagaida pārāk daudz no avīžu reportieriem.

Tonija Krūka, Toronto

Redakcijas piezīme: Ar šīs vēstules ievietošanu tālākas debates par šo jautājumu izbeidzam, jo temats ir pārāk nenozīmīgs. Fakts ir, ka laikraksta redakcijai nav iespēju pārbaudīt katra sarīkojuma norisi un minētos faktus, kādēļ jāpaļaujas uz iesūtītajiem ziņojumiem. Fakts ir arī tas, ka no avīžu reportiera katrs lasītājs ne vien drīkst sagaidīt precīzu un pareizu atreferējumu, bet citādi nemaz nedrīkstētu būt. Sarīkojuma atreferējums ir notikuma dokumentācija, tādēļ arī reportiera darbs ir ļoti atbildīgs. Tādēļ lasītājs pamatoti drīkst daudz prasīt un sagaidīt, vismaz precīzu notikuma aprakstu. Šai ziņā cienījamai augšējās vēstules autorei, diemžēl, piekrist nevaram.

Tulkojis Alfrēds Vinčels

(24. turpinājums)

Sargs to ievēro. Viņš lādās, bet ar to nevar mani pamodināt no letarģijas. Nākošās dienas pusdienlaikā viņš mani atkal nogādā uz nopratināšanu. Man uz viņa jāatbalstās, jo kājas vairs neklausa.

„Izgulējies? Izgulējies?" Jefimovs ironiski sauc man pretim.

Tad viņš man paziņoja, ka tikšu nodots tiesai.

Pēc vienas minūtes sargs mani jau velk atpakaļ uz karceri. Pēc desmit dienām mani nogādā uz tiesu Karagandas pilsētā. Aiz manis paliek četrdesmit smagu dienu.

7.

NOTIESĀŠANA UN KARABASA

Mani svinīgi iepazīstina ar tiesas sastāvu: kādu pulkvedi, majoru Gevoronski un vienu šachtas strādnieku. Pie blakusgalda sēž tulks un divi liecinieki — vācieši Ligovniks un Šmits. Šmits bija arī tajā gūstekņu grupā, kurai es Dobovkā uzsaucu: „Jūs esat traki, ka tik ļoti nopūlaties!" Aizmugurē stāv divi sargi, kuri mani atveda un tagad apsarga.

Apsūdzību ceļ pret kara gūstekni Vigmanu, Johanu Henriku, dzimušu 1923. gada 1. septembrī Ārlē - Rikstelā, pēc tautības holandieti, pašreiz krievu gūstā Karagandā. Apsūdzības punkti šādi: atteikšanās strādāt, apzināti radot sev bruku, un citu gūstekņu musināšana.

Tiesnesis man jautā, vai nolasītie personāldati pareizi.

„Nē," es atbildu. „Neesmu kara gūsteknis. Pārnācu frontei pārliecības dēļ."

Tiesnesis nosmīn:

„Kā draugs jūs noteikti neesat pie mums pārnācis, citādi jūs nestāvētu apsūdzēts manā priekšā. Vai esat noziedzies punktos, kuros jūs apsūdz?"

Es neatbildu.

Pulkvedis turpina:

„Jūs esat kājām mīdījis krievu likumus. Jūs neesat kaunējies izmantot krievu tautu, atsakoties strādāt. Jūs ēdat maizi, kuru krievu tauta jums nopelnījusi. Padomju savienībā visiem jāstrādā, arī jums, citādi jūs zogat kopībai maizi." Viņš mirkli apklust. „Bez tam jūs esat apsūdzēts musināšanā."

Viņš pagriežas pret abiem lieciniekiem:

„Vai tas tiesa?"

Ligovniks un Šmits piekrītot pamāj galvām un atbild:

„Tieši tā."

Tagad tiesas priekšsēža kungs garākā runā pakavējas pie maršala Staļina un Padomju savienības tautu cieša apņēmības panākt mieru un saticību visas pasaules tautību vidū, pat sakautajos vāciešos un un Anglijas un Ziemeļamerikas iedzīvotājos. Turpretim es kā sabotieris un musinātājs mēģinot šiem cēlajiem centieniem radīt grūtības. Par to man pienākoties sods.

Augstā tiesa iziet apspriesties. Pēc apmēram vienas cigaretes nosmēķēšanas laika visi trīs atkal atgriežas un izsmiekla pilnā ironijā paziņo spriedumu, par kuru noteikti bija vienojušies jau iepriekš:

„Uzticīgais karalienes Vilhelmīnas kalps! Vatikāna un rietumu imperiālisma cīnītājs! Jūs esat bīstams individs. Jūs varēsit savu pārliecību aizstāvēt Sibirijas stepēs. Mēs esam nospriedųši jūs par apsūdzībā izteiktajām un tiesā pierādītajām noziedzībām sodīt ar desmit gadiem labošanas darba nometnē. Tikai pēc šī laika notecēšanas jūs — tad, cerams, kā labāku cilvēku — atlaidīs uz dzimteni. Vai apsūdzētajam vēl kāds jautājums?"

Impulsīvi mēģinu šim spriedumam pretoties. Bet tikko esmu savu aizstāvēšanos sācis, tiesnesis mani pārtrauc:

„Jūs esat Krievijā, kur spēkā krievu likumi. Jūs varat 48 stundu laikā iesniegt pārsūdzību augstākajai tiesai Alma Atā."

Drošības dēļ pagaidām aizslēgtās durvis tagad atveras un mani izved laukā. Cenšos sevī tikt pie skaidrības, ko nozīmē „desmit gadu Sibirijā".

°°°

Šie desmit gadi sākas ar ieslodzīšanu „smagiem gadījumiem" domātajā, starplaikā ar vēl otru augstu dēļu žogu norobežotajā barakā Spaski Savodas nometnē. Ceļā uz turieni sargi man liek nepārprotami saprast, ka tagad esmu noziedznieks un bandīts, kuru nevar vien pietiekami apveltīt ar grūdieniem un lamām. Mani iesloga vienu visai plašā kamerā, kurā pagaidām arī palieku.

Pēc viena mēneša saņemu sabiedrību — piecpadsmit japāņu virsnieku. Viņi nāk no to 128 japāņu vidus, kuri par pretošanos darbam Karagandas un Alma Atas nometnēs nodoti tiesai un īsā laikā viens pēc otra notiesāti uz ilgiem gadiem nebrīvībā. Viņi man pastāsta, ka krievi, sādā veidā izraujot no nometnēm virsniekus, zemāko dienesta pakāpju karavīru pretestību nesaudzīgi salauzuši ar badināšanas palīdzību.

Tā kā visi krievu valodu pārvalda vāji, sarunāšanās ir apgrūtināta, tomēr nemitīgi apliecinām viens otram savas simpatijas un cieņu, tāpat kā kopīgo naidu pret krieviem. Japāņus katru dienu ved darbā uz kādu kolchozu, un viņi ir ļoti priecīgi, ja kādreiz izdodas cauri stingrajai kontrolei iznest un man iedot dažus tomātus vai vārītus kartupeļus. Šis papilduzturs man ļoti palīdz.

Pēc četriem mēnešiem mani kādu vakaru izlaiž no kameras un barakas, lai ar kādu japāni sarga uzraudzībā atnestu ūdeni mūsu vajadzībām. Sargs paliek slinki stāvam pie dēļu žoga; kurp gan lai mēs nometnes iekšpusē arī bēgtu? Līdz akai jāiet mazu gabaliņu. Tā ir pie lazaretes barakas. Bet tur man ārstu vidū ir labi draugi! Iedrošinos riskēt, atstāju japāni ar trauku stāvam pie akas un pārskrienu pāri uz baraku. Draugi mani kopš aiztransportēšanas uz tiesu zaudējuši no sava redzes apļoka, bet tagad viņu priecīgais pārsteigums pārvēršas zibeņātrā palīdzības akcijā. Ar daudzām maizes porcijām, pat ar zābakiem un zeķu pāri apgādāts, steidzos atpakaļ pie japāņa. Daudz nedomājot, mēs ielejam ūdeni atpakaļ akā, sametam iegūtās vērtības traukā un pārsedzam tās ar vāku. Tad ar nekustīgu sejas izteiksmi, bet nemierā pukstošu sirdi dodamies atpakaļ un garām sargam, kas nekā nenojauš, savā kamerā. Pirmo reizi pēc diviem gadiem es patiešām kārtīgi paēdu. Arī japāņi izbauda šos negaidītos mielošanās svētkus. Sakarā ar nepierasto kuņģa piepildīšanu nakts gan sagādā gandrīz neciešamas sāpes, bet apziņa, ka reiz apmierināts mūžīgais izsalkums, tās daudzkārt atsver.

(Turpinājums sekos)

Edvarts Tūters

Latviskās mākslas turpinātājs

„JŪLIJS JĒGERS UN LATVIEŠU MĀKSLA", J. RUDZĪŠA REDAKCIJĀ, J. SOIKANA APVĀKS, SĒJUMA METS UN GRAFISKAIS IEKĀRTOJUMS, IZDEVIS APGĀDS DAUGAVA 1966. GADĀ

Mūsu trimdas gadi jau pārsnieguši pāri gadsimta ceturksnim. Šai laikā mūsu trimdas grāmatnieki izdevuši daudz un dažādu latviešu grāmatu, pat latvju dainas un lielus kapitāldarbus par latviešu vēsturi u.c., bet grāmatas par latviešu tēlotājmākslu palikušas bārenītes stāvoklī. Še apskatāmais darbs „Jūlijs Jēgers un latviešu māksla" tad nu pirmais šāds izdevums šī trūkuma izlīdzināšanai. Te gan tūdaļ jāpiezīmē, ka arī šis izdevums nebūtu ieraudzījis dienas gaismu, ja abas agri mūžībā aizsauktā mākslinieka Jūlija Jēgera māsas — Dr. Veronika Gailīte un mag. pharm. Angelika Jēgere nebūtu šo izdevumu balstījušas ar sava gara labestību un materiālu ziedošanos. Cerēsim, ka mūsu tautieši trimdā spēs to pienācīgi novērtēt un grāmatai nebūs jāguļ kādas noliktavas kaktā.

Šai grāmatai priekšvārdus rakstījis redaktors Jānis Rudzītis, cita vidū pasvītrodams: „Jūlija Jēgera devums latviešu nacionālajai glezniecībai ir ļoti zīmīgs, diemžēl — ne pienācīgi ievērots un novērtēts." Šīs grāmatas nolūks tad nu ir, lai šis ļoti īpatais un ne mazāk talantīgais latviešu gleznotājs kļūtu mums tuvāk pazīstams un netiktu nodots aizmirstībai, jo Jūlijs Jēgers nav pelnījis aizmiršanu.

Jāņa Rudzīša ievadvārdiem seko Jūlija Jēgera autobiografiska skice „Manas dzīves gaitas", kurā mākslinieks, ir tikpat džentlmeniski atturīgs un mazvārdīgs, kādu viņu pazinām dzīvē. Tomēr arī šajā mazvārdīgajā atklāsmē skaidri iezīmēti un parādīti apstākļi — dzīves vide, apkārtnes daba un cilvēki, kuru ietekmē audzis un veidojies nākamais mākslinieks, viņa īpatā personība. Te, piemēram, lasām ļoti atsaucīgus vārdus par viņa māti un tēvu: „No savas nekad nenogurstošās mātes esmu mantojis darba mīlestību, izturību un gribu cīnīties, strādāt, lai arī apstākļi būtu kādi būdami. Mans nelaiķis tēvs bija vairāk grāmatnieks un dabas mīļotājs. No viņa esmu mantojis arī cienību pret grāmatām un reliģisko pietāti."

Šajā mazajā autobiografiskajā skicē Jūlijs Jēgers izteicis arī savas domas par latviešu mākslu, tāpat par to, kas ir latviskais mūsu glezniecībā.—„Kāda ir latviešu māksla, kas ir latviskais mūsu glezniecībā?" viņš it kā jautā pats sev, un pats arī atbild: „Nav viegli uz to atbildēt. Jāskatās atpakaļ uz dainām, kur taču pārsvarā ir lirika; tāpat mūsu tautas tērpos, īstajos, izņemot Kurzemes stūri. Tajos nav nekā kliedzoša, griezīga, bet gan grezns krāsu zieds, lieliska gamma. Nav mūsu literātūrā (dainās) arī daudz drāmatisma, tas nav mums tuvs, kaut mūsu tauta gadsimtos ir pārdzīvojusi ļoti daudz smagu un drāmatisku brīžu. Bet tautas sāpes nav izpaudušās ne lielās vaimanās, ne drāmatiskā patosā, bet gan melancholijā. Tāpēc īsti latviska glezniecība nav skaļa, kliedzoša, asi kontrastaina, bet savā būtībā tīri liriska." Tiem, kas vēl atceras Jūlija Jēgera gleznas no Rīgas laikiem vai no viņa darbu skatēm trimdā — Vācijā un ASV, būs patīkami konstatēt šī mākslinieka viengabalainību, jo viņa izteiktās domas par latviešu glezniecību atspoguļojas arī viņa darbos.

Nākamais apcerējums grāmatā ir Jūlija Jēgera abu māsu Veronikas Gailītes un Angelikas Jēgeres atmiņu stāstījums „Mūsu brālis". Ar drosmīgu patiesības atklāsmi, kas vietām baigi traģiska, drūma un bezcerīga, bet tomēr skaista savas lielās mīlestības un cilvēcības ietērpā, abu māsu ar apbrīnojamu vienkāršību, bez jebkādas pozes uzrakstītās atmiņas lasītāju iepazīstina ar cilvēkiem un šo cilvēku dzīves un likteņu pasaulē, kurā abu bērnība, jaunība, personība. Šis labi uzrakstītais stāstījums ir dziļi nozīmīgs ne vien kā Jūlija Jēgera personības izgaismojums, bet tam arī ļoti liela kultūrvēsturiska nozīme. — „Tā ir tāla, aiz gadu desmitiem un laikmetu maiņām pazudusi pasaule, kurā kavēdamies ar savām bērnības atmiņām var likties, ka vilcināmies ar pievēršanos tam. Bet šīs atmiņas mums ir vajadzīgas ne vien tādēļ, lai lasītājs saprastu, kādā vidē un apstākļos auga Jūlijs, bet arī tādēļ, ka šī pasaule nekad vairs nebūs atsaucama atpakaļ — pat ja laiki mainītos un latviešu tauta atkal dzīvotu savā valstī. Neviens vairs nespēs un nevēlēsies atjaunot agrākās Piebalgas lauku ainavu un ļaužu dzīves veidu, kādā mēs augām. Laba tiesa no šīm atmiņām ir arī piemiņas zīme pazudušajai pagātnei plašākā nozīmē un tiem cilvēkiem, kas toreiz, sīksti strādādami, tiecās uz augšu, uz priekšu, kas pazina ne vien ikdienas rūpes, bet arī tīru, latvisķi gaišu prieku."

Turpinot lasīt šo interesanto grāmatu, nonākam pie Jura Soikana plašā apcerējuma „Jūlijs Jēgers un latviešu māksla". J. Soikans apcerējumu iesācis ar norādījumu, ka, „izejot no līdzšinējās latviešu tēlotājas mākslas uztveres un izpratnes, jāiziet arī no klasiskās mākslas kanona prasību analizes par mākslas darbu kā satura un formas savstarpējās loģiskās sakarības saliedējuma izpausmi". Tā ir loģiska prasība, jo tikai šādā veidā varam rast vajadzīgo pamatojumu norādei par kādas tautas nacionālās mākslas garīgā profila pamatiezīmēm atšķirībā no citu tautu nacionālās mākslas. Pieturoties pie šāda analizes pamatojuma, apcerējuma autors tālāk parāda, kāda, piemēram, ir starpība starp itāliešu, franču, vācu vai krievu mākslu. Pievērsies atkal latviešu mākslai, Juris Soikans saprotamā kārtā jautā, vai arī mūsu māksla uzrāda kādas īpašas iezīmes, kas ļautu to apzīmēt par izteikti latviešu mākslu? „Kas tai raksturīgs, ar ko tā atšķiras no citu tautu skatījuma?"

Atzīmējis mūsu pieradumu latviešu mākslas sākumu skaitīt ar Adamu Alksni (1864.—1897.) un Teodoru Ūderi-Ūdri (1868.—1915.), Soikans saka: „Analizējot latviešu moderno mākslu un tai pašā laikā atstājot bez ievērības latviešu tautas gara mantas, to attīstības vēsturi un kontinuitātes saglabāšanos cauri vairākiem gadsimtiem līdz jaunākajiem laikiem, nozīmētu apmēram to pašu, kas notiktu, ja, analizējot kāda atsevišķa koka lapotnes kroni, atstātu bez ievērības pašu koku, ja neveltītu vērības nedz stumbram, nedz zariem, [illegible] savas saknes un uzsūc pārtiku. Tikai mūsu tautas gara mantu analīzē meklējams arī mūsu modernās mākslas sākums, tās pamatiezīmes un skatījums, kas tad arī būtu uzskatāms par latviešu mākslas būtības daļu." Vēl norādījis uz mūsu dainās saskatāmo krāsu un šo krāsu noskaņu pārbagātību, Soikans atzīst: „Tas ir kaut kas vienreizējs, ka tik brīnišķīgā veidā latviešu tauta sevi ir apliecinājusi par dzejnieku, dziedātāju un — gleznotāju tautu reizē! Latvju dainas pierāda, ka latviskais lietu skatījums nav ne apokaliptisks, ne daimonisks, ne formāls, bet — krāsains! Mūsu stiprums glezniecībā ir krāsas izjūta. Tas ir mūsu glezniecības būtiskais elements, kuram pakārtota forma, līneārā ritmika un viss pārējais, kas kalpo mākslinieciskai atklāsmei." Tālāk apcerējuma autors dibināti norāda uz mūsu tautas gara mantās sastopamo visu dzīves norišu un parādību uztveri estētiskā un poētiskā izjūtā pārkausētu pārdzīvojumā. „Reizē ar to — mūsu mākslai nav raksturīgs ne nihilisms, ne struktivisms. Spilgtām krāsām un estētiski poētiskam skatījumam jāpievieno klāt lirisks romantisku izjūtu ieskaņas, kas nav bez savas loģiskas sakarības saaugšanā ar latviešu tautas dzīves telpas dabas ainavu."

Tālāk, apzīmējis Vakareiropas kultūru par intelekta resp. prāta, bet Austrumu — par sentimenta resp. sirds kultūru, Soikans atrod mūsu kultūras pamatos abus šos elementus. Un tas ir pareizi — mēs esam auguši un veidojušies starp abām šīm kultūrām, kļūdami par sava ceļa gājējiem. Tāpat jāpievienojas apcerējuma autoram, ka, „par spīti 20. gadsimtā notikušajiem latviešu skatiena apzinātam pagriezienam uz Vakareiropas kultūras puses, mūsu māksla tomēr neuzrāda Vakareiropas moderno mākslas strāvojumu pārņemšanu aklā bezkompromisa veidā. Vienalga, vai tas bija kubisms, ekspresionisms vai kāds cits modernās mākslas novirziens, savā galējā ekstrēmā, kādus pazīstam Vakareiropā, latviešu mākslai tie nav raksturīgi. Galējības neatbilst mūsu mentalitātei." — Te gan jāsaka, ka apcerējuma autors, laikam, ar nolūku nav atzīmējis tos nedaudzos ekstrēmistus, kurus redzam „lielā dīķa" šajā krastā, jo tie pa lielākai daļai ir tādi, kas savus meklējumus vēl joprojām turpina. Gadiem ejot, vēl daudz kas var pārveidoties...

Autors skaistā šķērsgriezumā parāda mums arī Latvijas mākslas akadēmijas nodibināšanos, tās darbu un mērķi — pavērt iespējas un vārtus uz mūsu pašu latviskās dvēseles un pasaules skatījuma interpretāciju tiem, kuri jūtas aicināti būt savas tautas dvēseles un gara tulki. Tāpat Juris Soikans iepazīstina grāmatas lasītājus ar akadēmijas garīgo struktūru un mācību pasniedzējiem. Līdzīgu, tik rūpīgu apcerējumu vēl nebiju lasījis. Bijušajiem Latvijas mākslas akadēmijas mācību pasniedzējiem, audzēkņiem un absolventiem, kas tagad izklīdināti visos pasaules vējos, būs tīkami izlasīt šo grāmatu un atsvaidzināt atmiņas par savu „Alma Mater". Bet pavisam nepieciešami ar šo Soikana apcerējumu iepazīties būtu tai mūsu jaunajai gleznotāju paaudzei, kas uzaugusi un skolojusies trimdā; tas varētu veicināt viņu darbošanos tai virzienā, kurā ejot, nonākam pie savas tautas, pie latviešu glezniecības.

(Turpinājums nāk. numurā)

KULTŪRAS CHRONIKA

Stutgartes radiofons aicinājis Nujorkas latviešu koklētāju un dziedātāju ansambli viesoties Vācijā. Ielūgums pieņemts, un ansamblis posīsies turnejai 1968. gada vasarā Eiropas latviešu dziesmu svētku laikā. Dziesmu svētkos Hanoverā ansamblis piedalīsies jaundarbu koncertā.

Latvijas PEN klubs 28. janvārī Stokholmā bija rīkojis Niklāva Strunkes piemiņas vakaru. A. Plensners uzrunā raksturoja mākslinieku kā cīnītāju un patriotu, Maija Cielēna — kā mākslinieciski personību. Arh. R. Legzdiņš demonstrēja plašu diapozitīvu klāstu, pianiste Nellija Zālīte atskaņoja vakaram piemērotu mākslinieka atraitnes izvēlētu mūziku. Apmeklētāju kuplais skaits liecināja, ka Niklāvam Strunkem bija daudz draugu un cienītāju.

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Mazputniņš" Nr. 98, mēnešraksts latviešu zēniem un meitenēm visā pasaulē, šāgada februāra burtnīca, apgāda Ceļinieks izdevums, atb. redaktors Dr. L. Streips, 36. lpp.

Valentīne Hermane

PULKVEDIS OSKARS KALPAKS

Viņš bija viens no pirmajiem,
Kas auklēja šo ideju:
Ja citas tautas brīvību var gūt,
Vai nava laiks mums brīviem kļūt?

Viņš bija viens no pirmajiem,
Kas, tālus ceļus izstaigājis,
Bij mājup atgriezies, lai stāvētu
Kūmās pie Latvijas brīvības šūpuļa.

Viņš bija viens no pirmajiem
Mūsdienu kareivjiem—varoņiem,
Kas maģisku spēku un gribu
Veda tautu brīvības cīņā.

„Par brīvu Latviju es cīņā iešu
Līdz pēdējai asins pilei!",
Pulkvedis teica, un vārdi
Spārnoja, vienoja varoņu saimi.

Kāds bija pulkvedis?
Teic cīņu biedri: „Skops vārdos,
Drūms un kluss, ar spieķi rokās,
Krievu jērenīcu galvā,

Bet asu, tālredzīgu skatu!
Ar cīņas gribu nesalauztu!
Daudz grūtumu bij ceļā,
Bet pulkvedi tie nebiedēja."

Stāv priede ceļmalā klusā,
Pie kuras mūžīgai dusai
Apstājās pulkveža sirds.
Stāv piemineklis un stāsta:

„Šeit, liktenīgi kļūmā,
Traģiskā pārpratuma kaujā
Pie Airītēm, sestajā martā
Pulkvedis Kalpaks krita . . ."

Viņš krita, bet ideja dzīvo,
Un dzīvs ir Kalpaka gars:
„Līdz pēdējai asins pilei!",
Ir teicis un sacīs tēvzemes sargs.

Mākslinieki un kuplinātāji

PĀRDOMAS PAR SARĪKOJUMIEM UN TO SLUDINĀJUMIEM

Ar sniegputeni un aukstumu nerēķinādamies, latviešu biedrību, apvienību, kopu un citu iestādījumu gada sapulces pašreiz notiek rosīgā gaitā un risinās pilnā sparā un jaudā. Tāpat biedrību un kopu sarīkojumi Sarīkojumu kalendāru lasot, var pat izvēlēties, kurp iet, jo bieži notiek vairāki vienā dienā. Ja sākuma laiks nolikts ar divu vai vairāku stundu atstarpi, var pagūt tikt uz diviem vai trīs sarīkojumiem vienā dienā. Ja domā, kurp iet, var pārlikt un aplēst, cik maksā ieeja, un vai sarīkojumā būs arī kāda ziedošana kaut kam par labu; tad — cik viss tas kopā izmaksās. Var arī apdomāt, vai vispār ziedot un kam. Dažkārt sarīkojumu sludinājumos teikts, ka bez kopā nākšanas pie bagātīgi klātiem galdiem ar pilnu vai tukšu bufeti, sarīkojums būs „kuplināts arī ar mākslinieciskiem priekšnesumiem" vai, citiem vārdiem runājot, ar „mākslinieciskas programmas kuplinājumu".

Sarosījies un saposies gājējs — maksātājs, ziedotājs, skatītājs — paliek dziļās pārdomās ar laikrakstu rokā: kas tie mākslinieki, kāda tā kuplināšana, kas par mākslas nozari sarīkojumā būs skatāma un klausāma? Sludinājuma lasītājs zina, ka latvieši par māksliniekiem sauc visus bez izņēmuma, kas vien darbojas ar krāsām un otām. Bet kuplinātā sarīkojuma sludinājumā nekas nav minēts, ka tur būs gleznotāji un gleznas. Gleznotāji sarīkojumos ierodas tad, kad nodomājuši kaut ko pārdot no saviem ražojumiem, vai arī tos izlozēt. Tā būs, tātad, kāda cita mākslas nozare, kas sarīkojumā kuplos. Vai varētu būt kaut kas sakarā ar kādu solo dziedātāju? Tos tik bieži un bez kādas vajadzības par māksliniekiem vis nesauc. Vai būtu domāts kāds instrumentālists? Tie iznāk par dārgiem, un tāpēc tos pavisam reti dēvē par māksliniekiem. Ja būtu tautas deju uzvedums, tad — jā, tos jau nemaz nesauc par māksliniekiem, tikai demonstrētājiem. Dejotāji visbiežāk demonstrējas cittautiešiem, tautas tērpus plivinādami un labi domādami. Kas tad vēl paliek pāri? Aktieri-amatieri. Tos par māksliniekiem sauc tad, kad kādai organizācijai sarīkojums ar ēšanu vien šķiet tāds papliks. Aktieris-kuplinātājs iet kuplināt. Ja viņš tēlo kādā lugā, tad skatītāju skaits nemz nav kupls. Tad amatieris labāk pats kuplo un kuplina, ja tā teikts un gribēts. Priekšlasījumu un runu teicēji neko lielu nekuplo, tie jau apnikuši.

Labi tam aktierim-amatierim, kas zina, kad un kāpēc to sauc par mākslinieku. Bet grūtāk tam, kas tic lepnajam apzīmējumam. Tas pārsteigts skatās tukšajās teātra izrāžu zālēs tad, kad viņš arī kuplo savā mākslā un arī kaut ko kuplina. Dažreiz kādu izrādi. Vēl lielāks brīnums viņam par tiem sabiedriskajiem darbiniekiem, kas, taču laikam, mākslas lietās (visādās!) kompetenti zinātāji, bet nemaz neierodas izrādē, kad viņš tēlo. Tiem cita vieta, kur savu klātieni likt. Šī vieta ir pie sēžu galdiem, kad tuvojas kāds lielāks sarīkojums, teiksim — dziesmu svētki vai kādas lielākas organizācijas „respektējama gadu skaita pastāvēšanas jubileja.

Pie sēžu galdiem sarodas dažādu profesiju pārstāvji: inženieri, grāmatveži, kasieri, administrātori, bibliotēkāri un daudz citu amatu pratēji. Šajās sapulcēs un sēdēs minēto arodu pārstāvji dažādās mākslas nozarēs zina daudz vairāk nekā savā arodā... Ja gadās pārpratuma dēļ šādās sēdēs iemaldīties kādam mākslas darbiniekam, tas uzzina, cik maz viņš saprot no savas mākslas nozares. Sapulču un sēžu dalībnieki viņam to apgaismo. Arī šādos gadījumos mākslas darbinieks ir sava veida kuplinātājs. Viņš kuplina klausītāju rindas sapulcēs un sēdēs, protams, kā klausītājs.

Šādās reizēs mākslas darbinieks iegrimst pārdomās, tāpat kā sarīkojumu apmeklētājs — skatītājs, klausītājs, maksātājs, ziedotājs. Ko apmeklēt? Ko kuplināt? Kad maksāt? Kad ziedot? Kad ziedoties? Kad kuplināt? Kad būt māksliniekam? Kad kuplināt un tādam nebūt?

Kuplinātājs

INDULIS PORUKS

DURANTAS PILS

STĀSTS

(Nobeigums)

Rīta ausma jau lauzās logā, kad iegrimu dziļā miegā.

Mani modināja ziņnesis Taube. Saule jau bija gabalā, logs plaši atvērts. Sēdēdams uz dīvāna malas, aplūkoju gredzenu, kuru, mums šķiroties, bija iedevusi Žanete. Tas bija veclaicīgs. Droši vien, ģimenes īpašums, gājis no paaudzes uz paaudzi. To aplūkojot, sirds man pielija siltām jūtām.

Ātri piecēlos, nomazgājos un noskuvos. Brīdi pastāvēju pie loga, raudzīdamies parkā.

„Nu, kā gulējāt?" aiz manis atskanēja kāda balss.

Es pagriezos.

„Paldies, labi. Un jūs, kapteiņa kungs?"

„Kā pats ķeizars!"

Kapteinis Millers nostājās man līdzās. Arī viņš nu raudzījās parka ainavā.

„Lielisks dabas stūrītis," viņš noteica. „Es te labprāt būtu palicis kādas dienas, bet pavēle paliek pavēle. Pēc stundas mums jādodas ceļā."

Man krūtīs kaut kas sažņaudzās.

„Pēc stundas?"

„Jā."

Ieminējos, ka man kaut kas steidzami nokārtojams. Lūdzu uz šo vienu stundu mani atbrīvot no visiem dienesta pienākumiem. Kapteinis izbrīnījies paskatījās manī, tad atteica:

„Protams, kā jūs vēlaties."

Mirkli vēlāk es jau traucos augšup pa torņa kāpnēm. Gandrīz bez elpas stāvēju Žanetes durvju priekšā un klauvēju. Nekādas atbildes. Mēģināju durvis atvērt, bet tās izrādījās aizslēgtas. Viņa bija kaut kur aizgājusi. Steidzos atkal lejup. Pagāja labs brīdis, kamēr sameklēju veco pils kalpotāju. Jutos pārliecināts, ka viņš zinās, kurp Žanete aizgājusi vai kur atrodas.

„Mums pēc vienas stundas pili jāatstāj un jādodas tālāk," es vecajam paskaidroju, „bet iepriekš vēlos vēl runāt ar Žaneti Volantjē jaunkundzi."

Vecais mani uzlūkoja ar dīvainu skatienu.

„Runājiet taču! Man jāsteidzas. Kur viņa ir?"

Vecais klusēja. Mana nepacietība kļuva arvien lielāka.

„Nāciet man līdz," beidzot viņš atbildēja.

Viņš gāja lēniem šļūcošiem soļiem, klibo kāju pievilkdams.

„Sakiet taču, kur viņa ir!" es nepacietīgi iesaucos. „Gan jau pats tad atradīšu!"

Vecais atkal neatbildēja. Mēs izgājām cauri vairākiem gaiteņiem un istabām, kamēr sasniedzām kādu zāli. Gar tās sienām karājās rinda portretu, bet tie mani neinteresēja. Es tiem arī neveltīju nekādu vērību. Man prātā bija tikai viena doma — Žanete.

Pie viena portreta pils sulainis apstājās. Nesaprašanā raudzījos viņā. Vecais izstiepa roku, norādīdams uz šo portretu, un svinīgi noteica:

„Žanete Volantjē . . ."

Pacēlu skatienu. Es viņu tūlīt pazinu. Jutu, ka galvā sakāpa asinis. Ko gan vecais īsti iedomājas!? Es vēlējos satikt Žaneti, nevis apbrīnot viņas portretu! Gribēju jau dusmās kaut ko teikt, kad Gastons atkal ierunājās:

„Žanete Volantjē, mirusi traģiskā nāvē deviņpadsmit gadu vecumā tūkstoš deviņi simti septiņpadsmitā gada sestajā augustā. Viņa mira nedaudz dienu pēc līgavaiņa nāves. Es jums vakar jau rādīju — viņas līgavaini apglabāja zem lielās papeles parkā. Tā Žanete vēlējās."

Nezinu, kas ar mani tālāk notika. Vēl tikai atmiņā, ka sēdēju mašīnā blakus kapteinim Milleram, ka sāka rūkt automašīnas motors, ka aiz mums palika Durantas pils.

Kādā ceļa līkumā atskanēja šāvieni, lidoja rokas granātas. Mēs bijām iebraukuši franču partizānu lokā. Automātiski izlēcu no mašīnas. Sajutu it kā spiedienu pret kāju, tāpat krūtīs. Tālāko nezinu. Atguvu samaņu sanitārvilcienā. Neskaidri atcerējos pēdējos notikumus, tad atkal iegrimu nesamaņā.

— — — — — — —

„Kara beigas sagaidīju kādā lazaretē Vācijā. Man amputēja kāju. Kāda lode bija izurbusies arī cauri plaušām. Tā ilgu laiku atrados starp dzīvību un nāvi," pabeidza Māris Leja.

„Dīvains stāsts," es novilku, pielikdams pie lūpām pustukšoto glāzi. „Par to Žaneti tu, droši vien, esi sapņojis, atrazdamies pusnemaņas stāvoklī. Kādreiz notiekot, ka mēs šādos brīžos sajaucam īstenību ar iedomām, īsi sakot — murgojam."

Māris Leja manī paskatījās skumju skatienu.

„Es domāju, ka vismaz tu mani sapratīsi," viņš tad lēni nomurmināja.

Noliekot atpakaļ uz galda iztukšoto glāzi, neviļus uzmetu skatienu Māra rokām. Patiešām, viņa pirkstā bija kāds savāds veclaicīgs gredzens. Protams, viņš tādu varēja nopirkt katrā juveliera veikalā. Kas lai zina, kā viņš pie šī gredzena ticis? Bet kādēļ īsti viņš man bija stāstījis šo dīvaino stāstu? Vai viņš bija slims, garīgi slims? Pie šīm domām jutu, ka mute un kakls kļuva sauss.

„Pēc kara es devos uz Franciju," dzirdēju Māri sakām. „Braucu uz Durantas pili, bet neviens nekā man par to nezināja pateikt. Savādi, vai ne?"

Māra skatiens raudzījās man garām, it kā cauri sienai.

Tad atkal ieskanējās viņa balss:

„Tas viss tomēr nesvarīgi. Žanete bieži ir pie manis, es esmu laimīgs."

Es strauji piecēlos un aizbildinājos, ka jau vēls, ka man rītdien jāstrādā.

Tā mēs šķīrāmies.

Atgriezies viesnīcā, ilgi nespēju aizmigt. Neskaitāmas domas virpuļoja manās smadzenēs. Vai Māris Leja bija slims? Patiesi slims? Nesaprašanā grozīju galvu. Bet kāda man par visu to daļa?

Izņēmu atkal no portfeļa adrešu grāmatiņu, paņēmu zīmuli un izsvītroju Māra Lejas vārdu.

Lieļu un nopietnu uzdevumu priekšā

LATVIEŠU NACIONĀLĀS APVIENĪBAS KANADĀ PADOMES SESIJAS NORISE UN ATZINUMI

Divu dienu spraigās debatēs, pēc uzklausītajiem LNAK amatpersonu ziņojumiem un referātiem, izkristallizējās vairāki atzinumi, skarot gandrīz visas mūsu nacionālās dzīves jautājumus. Latviešu jaunatnes darba atbalstīšanai un jaunās audzes iesaistīšanai aktīvā nacionāli sabiedriskajā darbā arī nākotnē veltījama sevišķa vērība, tāpat to tautiešu ieinteresēšanai, kuri no latviskās vides atsvešinās. Vispārējais politiskais stāvoklis kļūst vis sarežģīts, jo sevišķi Kanadā, kur pašreizējā federālā valdība ir ārkārtīgi dzirdīga pret visu, kas nāk no austrumiem. Nepieņemot konkrētus lēmumus, sesijas debatēs izskanēja doma, ka nākošajās Kanadas parlamenta vēlēšanās latviešiem nopietnāk jāpieiet atbalstāmo kandidātu izvēlei. Pēc Brīvās pasaules latviešu apvienības reorganizēšanas, tās darbībā paredzams zināms kāpinājums ar vairākiem tālejošiem plāniem. Sevišķa neapmierinātība sesijas dalībniekos bija jūtama par to, ka mūsu diplomātiskais korpuss pat vairāk nekā divu gadu laikā nav varējis izraudzīt piemērotu kandidātu vakantajai Latvijas konsula vietai Toronto. Šāds stāvoklis uzskatāms par sevišķi nelabvēlīgu, pat par draudu mūsu nacionālajām interesēm nākotnē. Latviešu dienas organizēšana pasaules izstādē Montreālā uzskatāma par tuvākās nākotnes lielāko uzdevumu, tāpat jau tagad jāsāk gatavoties Latvijas neatkarības pasludināšanas 50 gadu jubilejas svinībām visos latviešu centros. Atbalstāma arī TLB organizētā Rīgas latviešu biedrības 100 gadu atceres sarīkojumu virkne. Padome aicina visus tautiešus atbalstīt Latviešu nama Toronto mērķus, katram pēc iespējām iegādājoties jaunas akcijas. Tie bija LNAK padomes sesijas galvenie atzinumi, kuru īstenošana nodota valdei vai atsevišķām nozarēm.

LNAK valde aizvadītajā darbības gadā bez tiešā rutīnas darba daudz laika un pūļu veltījusi, lai panāktu pieņemamu atrisinājumu latviešu dienas rīkošanai pasaules izstādē Montreālā, par ko mūsu laikraksta lasītājus jau esam informējuši. Valdības un citās iestādēs izdarīti iesniegumi, noraidot nepamatotos apvainojumus latviešiem kara noziegumos un citās diskriminācijās. Turpināta un paplašināta LNAK sadarbība ar BTFK un citām mums labvēlīgām etniskām organizācijām. Vispārējā politiskā laukā aizvadītais gads bijis grūts, kā savā mutvārdu ziņojumā izteicās J. Niedra. To liecina arī sarežģītā sarunu gaita ar pasaules izstādes galvenās rīcības komitejas atbildīgajām amatpersonām. Paredzētais iestāžu atbalsts grāmatai par latviešiem Kanadā nav saņemts, tādēļ to izdos ar pašu līdzekļiem J. Mežaka virsredakcijā. Sekmīgi turpināta sadarbība ar Amerikas latviešu apvienību un citām latviešu centrālajām organizācijām.

Vispusīgu ziņojumu par paveiktajiem un vēl veicamajiem latviešu dienas organizēšanas priekšdarbiem Montreālā sniedza rīc. komitejas priekšsēža vietnieks K. Deksnis. Bez līdz šim jau zināmajām sarunām ar izstādes vadību, plašākā sabiedrība maz bija informēta par etniskās dzīves filmu, kuras uzņemšanai bija paredzēti 50.000 dol., bet vēlāk šī summa samazināta uz 20.000 dol. Šo filmu paredzēts izrādīt izstādes laikā, tomēr tajā nebūs ainas no latviešu dzīves, jo mūsu uzņemtās dziesmu svētku filmas ietilpināšana noraidīta, nav arī izdevies panākt mums pieņemamu vienošanos par īpašu latviešu dzīves filmēšanu. Latviešu diena pasaules izstādē, kā paredzēts, varēs notikt 20. maijā Sv. Helēnas amfiteātrī, kuru tuvākajā laikā apsolīts izbūvēt, vadoties no latviešu kopkora koncerta un tautas deju uzveduma skatuviskajām prasībām. Bez tam ārpus izstādes ietvariem tiek organizēta plašāka sarīkojumu virkne ar koncertu, rakstnieku cēlienu, mākslas izstādi, saviesīgu vakaru un vairākiem lokāla rakstura sarīkojumiem. Nav zināms, ka pasaules izstādes galvenā vadība būtu aicinājusi piedalīties kādu no latviešu vai vispār baltiešu mākslinieku. Par latviešu piedalīšanās pašreizējām iespējām pasaules izstādē, kas ievērojami atšķiras no sākumā iecerētā, sesijas dalībniekos nebija vērojama sevišķa sajūsma, bet LNAK valdes lēmumu par piedalīšanos un īpašās latviešu rīcības komitejas nostāju pieņēma bez iebildumiem, izsakot arī pateicību Montreālā dzīvojošajiem rīcības komitejas darbiniekiem.

Izglītības nozares vadītājs J. Mežaks, kas joprojām vēl veic arī kultūras nozares vadītāja pienākumus, ziņoja par Ziemeļamerikas kultūras fonda darbību un līdzekļu vākšanas akcijām. Kultūras fondam līdzekļi būtu vācami ne vien no individuālajiem ziedotājiem, bet zināmas summas būtu jāparedz arī organizācijām savos budžetos. Līdz šim lielākas summas iemaksājusi vienīgi DV organizācija. Tāpat skolu fondā iemaksājami zināmi līdzekļi, par ko jau agrāk pieņemts lēmums — aicināt visas latviešu organizācijas iemaksāt 3% no savu sarīkojumu atlikuma. Uz šo aicinājumu atsaukušās tikai nedaudzas organizācijas, tādēļ tas atkārtojams LNAK izdotajos apkārtrakstos.

Par iepriekšējās LNAK padomes sesijas lēmumu pētīt iespējas latviešu veco ļaužu mītnes iekārtošanai ziņoja A. Rāviņš. Šo jautājumu pētījušas arī dažas latviešu draudzes, bet, ievērojot to, ka vadība un pašvaldības uztur veco ļaužu mītnes etniskajām grupām, pastāv lielas grūtības panākt līdzvērtīgu standartu. To varētu vienīgi ar sevišķi lieliem līdzekļiem, ja tos palīdzētu sagādāt paši latvieši. Ir zināmi vairāki gadījumi, kad latviešu ietaupījumus bez izgatavota testamenta miršanas gadījumā pārņēmušas vietējās iestādes. Tādēļ LNAK valdei turpmāk būtu sistēmatiski jāsniedz informācija par pastāvošajiem likumiem un jāaicina tautieši bez tuviem piederīgiem testamentos paredzēt novēlējumus mūsu nacionālajiem pasākumiem, pie kuriem pieskaitāma arī veco ļaužu mītnes iekārtošana.

LNAK saimnieciskais stāvoklis ievērojami uzlabojies, kā savā ziņojumā uzsvēra kasieris K. Tannis. Gada ieņēmumi bijuši 8388,70 dol., dažādos fondus ieskaitot, bet budžeta atlikums (90,71 dol.) pieskaitīts vispārējam rezerves fondam, kurā pašreiz ir 3702,82 dol., arī inventāra (bibliotēkas skapja) iegādei rezervēti 600 dol. Mācības līdzekļu apgāda saimnieciskā vērtība ir 1313,95 dol. Palīdzības nozare ziedojumos ieņēmusi 1750 dol., bet grūtdienu atbalstam Kanadā, Eiropā un okupētajā Latvijā izdevusi 1983,50 dol. Palīdzības nozares rīcībā vēl ir 1338,32 dol.

No iepriekšējās padomes sesijas 11 rezolūcijām valde vai atse-

(Nobeigums 5. lpp.)

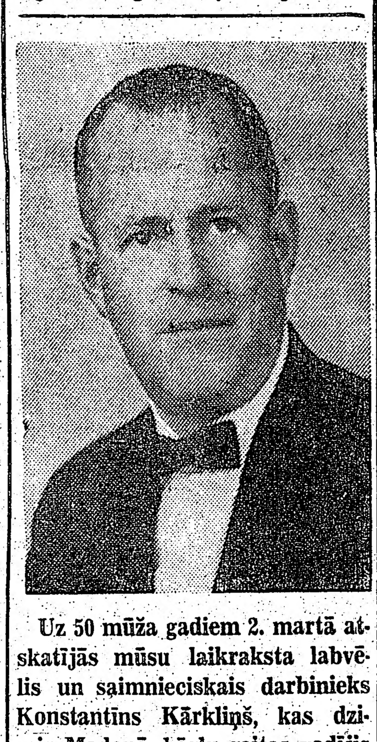

Uz 50 mūža gadiem 2. martā atskatījās mūsu laikraksta labvēlis un saimnieciskais darbinieks Konstantīns Kārkliņš, kas dzimis Madonā, bēgļu gaitas vadījis Vācijā un Anglijā, bet Kanadā iecelojis 1950. gadā, kur pievērsies nekustamu īpašumu tirdzniecībai, pārstāvot Uno Mankin Realtor. 1956. gadā gavilnieks iepircis lielāku zemes īpašumu, kuru izveidojis par pazīstamo tūristu un vasarnieku atpūtas vietu Westlake Marine. Latviešu kreditsabiedrības sākuma gados viņš bija tās aktīvs darbinieks, it sevišķi aizdevumu komisijā un banku kalendāra izdošanā. No aizvadītajiem 50 dzīves gadiem K. Kārkliņš 22 pavadījis rosīgās skauta gaitās, Vācijā darbojoties arī par skautu vadītāju.

Plkv. Oskaru Kalpaku pieminot

Kurzemē pie Ventas krastiem 1919. gada 6. martā agrā rīta stundā plkv. Oskars Kalpaks ar saviem karavīriem uzsāka cīņu, lai padzītu komūnistu sarkanās armijas pulkus, kas dziļā naidā postīja Latvijas zemi, slepkavodami nevainīgus iedzīvotājus, sirmgalvjus un bērnus ieskaitot. Pulkvedis un viņa karavīri saprata, ka jauno Latvijas valsti un latviešu tautu var vienīgi glābt, sakaujot ienaidnieku kaujas laukā. Boļševiku lielā pārspēka priekšā Latvijas vēl nepiedzīvojušajam Kalpaka bataljonam tomēr bija uzticēts grūts uzdevums. Bet kalpakieši nebaidījās un devās kaujā. Pārpratuma apšaudē ar sabiedrotajiem vācietiem krita plkv. O. Kalpaks, Studentu rotas komandieris kapt. Grundmanis un citi kalpakieši. Kaut pulkveža nāve bija sāpīgs zaudējums, bataljona rindās sajukums tomēr nesākās, karavīri palika morāliski stipri, cēlās par jaunu kaujai, jo pulkveža pavēle vēl nebija izpildīta — ienaidnieks nebija sakauts.

Pulkvedis Kalpaks gan bija kritis, bet paguvis ievadīt savu bataljonu apņēmīgā un vēsturiski izšķirīgā kaujā, kuras tālākajā attīstībā ienaidnieku arī sakāva un Latvijas zemi no iebrucējiem atbrīvoja. Tā plkv. Kalpaks un viņa vīri bija paveikuši darbu, kas joprojām spoži mirdz Latvijas atbrīvošanas kara vēstures lappusēs.

Jaundibinātās Latvijas valsts jaunatne un studentu korporāciju piederīgie brīvprātīgi stājās Kalpaka bataljona rindās, kļūdami vēsturiskā cīņu ievadījuma liecinieki un tālāko kauju sparīgi dalībnieki. Pēc Latvijas atbrīvošanas jaunatne, augdama un dzīvodama neatkarīgā valstī, it sevišķi studentu korporācijas, plkv. Kalpaka tik nozīmīgo devumu nekad neaizmirsa, bet izveidoja viņa piemiņu par gadskārtēju tradiciju.

Pēc neilgiem brīvības gadiem tas pats ienaidnieks atkal iebruka Latvijā, par jaunu uzsākot postīšanas darbu. Latviešu mātes, tēvi, sirmgalvji un jaunieši smagām sirdīm atstāja dzimteni un devās svešumā, paņemdami līdz arī tradiciju pieminēt plkv. O. Kalpaku un viņa bataljonu, neļaujot šo varonīgo cīnītāju piemiņai nogrimt aizmirstībā.

Visā brīvajā pasaulē latviešu korporāciju kopas šajās dienās rīkos plkv. O. Kalpaka un viņa karavīru piemiņas dievkalpojumus un svinības. Tas jo spilgti liecina, ka Kalpaka pieminēšanas tradicija joprojām dzīva latviešu studējošās jaunatnes organizācijās.

Pieminot un godinot plkv. O. Kalpaka un viņa bataljona karavīrus, mēs reizē pieminam un godinām visus latviešu karavīrus, kas cīnījušies par dzimteni un latviešu tautu. Mēs pieminam un godinām vecos strēlniekus, kas cīnījās Tīreļa purvā, Ložmetējkalnā, pie Slokas un Nāves salā. Mēs pieminam arī latviešu leģionārus, kas, sīksti ieķērušies Kurzemes brūnajā mālā un dodami lielus asins upurus, gribēja nosargāt to, ko plkv. Kalpaks ar saviem varoņiem bija izcīnījis.

Nākotne pieder jaunatnei. Tādēļ Latvijas brīvības atgūšana un dzimtenes nākotnes veidošana būs jaunatnes darbs. Kamēr mūsu jaunatne, it sevišķi studējošā jaunatne, paliks uzticīga mūsu tradicijām un neaizmirsīs latviešu tautai nodarītās netaisnības, tikmēr mēs pamatoti varam cerēt un nešaubīgi ticēt, ka kādreiz pienāks tā diena, kad brīvās Latvijas zemes, bez bailēm un ar sajūsmu varēs dziedāt „Dievs, svētī Latviju".

Eduards Sproģis,
Toronto korporāciju kopas seniors

TORONTO ZIŅAS

● DV Toronto nodaļas un TLB kopīgi rīkotā masku balle „Gada pārskats" 25. februārī Latviešu namā izdevās teicami, pulcinot ap 200 jautru apmeklētāju. Balles nosaukumam piemērotu dekorējumu bija devis Otto N. Grebže. Viņa telpu rotājumi guva tādu atsaucību, ka daļu balles apmeklētāji kā „trofejas" aizveda mājās. Varēja gan vēlēties vairāk sarīkojuma nosaukumam atbilstošu masku, bet tādu vispār bija pamaz. Novērtēšanas komisija (E. Āpše, Dz. Gulbe, A. Puriņa no Grand Rapidiem, V. Krustāns no Kičeneras, O. Kļavenieks un nesen no dzimtenes atbraukušā Māra Grebže) T. Kronberga vadībā par labākajām maskām (secības kārtībā) atzina Raganu (Biruta Senkēviča), Zaķi (Gaida Āpše), Nakti (Valda Briede), Puķi (nezināma meitene) un Skursteņslauķi (Mirdza Rone no Bramptonas). Mākslinieka O. Grebžes speciālbalvu izpelnījās Sirds (V. Pīlādzis). Par deju mūziku gādāja A. Virbuļa kapella. Paredzams, ka sarīkojums dos ap 100 dol. atlikumu.

● Uz 50 gadiem laulības dzīvē 25. februārī atskatījās Ernests un Marija Plūmanis. Zeltkāzniekus gada dienā bez gimenes piederīgajiem un kuplā draugu pulka sveica arī Sv. Andreja draudzes padomes vārdā R. Millers, no Latviešu strēlnieku biedrības F. Freibergs un bijušais Alojas pagasta vecākais A. Lūsis. Ernests Plūmanis dzimis 1887. gada 25. septembrī un regulāro karaklausību veica Baltijas jūras flotē Kronštatē, bet pirmā pasaules kara laikā bija flotes admirālitātē Pēterpilī, sasniedzot virsleitnanta dienesta pakāpi. Šai laikā viņš iepazinās ar Mariju Sanderi, savu nākamo dzīvesbiedri, kura strādāja Anglijas sūtniecībā Pēterpilī. Ernests Plūmanis Pēterpils universitātē studēja matēmatiku un fiziku, bet pēc atgriešanās dzimtenē strādāja par mērnieku, bet vēlāk apsaimniekoja savas lauku mājas Alojas pgastā. Zeltkāznieku dēls Tālivaldis kritis cīņā pret komūnistiem 1944. gadā, bet meita Velta Bisenieće, znots un mazmeita dzīvo Montreālā.

● TLB bridžistu kopas sacensība ar igauņu bridža spēlētājiem notiks 5. martā plkst. 4 pēcpusdienā Igauņu namā. Līdz šim reģistrēti jau 9 latviešu spēlētāji, bet paredzams, ka latviešus pārstāvēs 12 — 16 spēlētāju. Latviešu bridžistu pēdējā reģistrēšanās 3. martā plkst. 8 vakarā TLB telpās Latviešu namā.

● Latviešu gaidu pr-ce Morella Vilka, uzņemoties amata pienākumus, kļuva arī par skautu un gaidu organizācijas jubilejas nometnes Tēvzeme gaidu nometnes priekšnieci. Nometnes priekšdarbu veikšanai M. Vilka 3. martā devās uz Ņujorku, lai piedalītos plašākā vadītāju apspriedē.

● DV teātra Kanadā iestudētās un teātra dienās godalgotās A. Brigaderes lugas „Raudupiete" pēdējā izrāde Toronto notiek 5. martā plkst. 6 vakarā Sv. Andreja baznīcas telpās.

● Latviešu studentu korporāciju kopas rīkotais plkv. O. Kalpaka piemiņas dievkalpojums notiek 5. martā plkst. 5 pēcpusdienā Sv. Jāņa baznīcā.

● DV Toronto nodaļas vanadžu kopas vakarēšana notiks 7. martā plkst. 7 vakarā Latviešu namā TLB telpās ar etnografes Birutas Senkēvičas piedalīšanos.

● Ziemeļamerikas kultūras fonda tēlotājmākslas izstādi Sv. Jāņa baznīcas telpās slēdz 5. martā plkst. 8 vakarā. Izstāde ir Kanadas latviešu kultūras dienu nobeigums.

● „Šis nams ir jūsu" — saucas Latviešu nama līdzekļu vākšanas komisijas informātīvais izdevums, kuru tuvākajās dienās saņems Toronto un apkārtnē dzīvojošie latvieši. Nama paplašināšanai un iecerētajai piebūvei līdzekļu vākšana sāksies 4. martā un turpināsies līdz 12. martam. Šai laikā visi latvieši aicināti atsaucīgi iegādāties Latviešu nama dalības zīmes, tā sekmējot mūsu sabiedriskās dzīves centra nodrošināšanu nākotnes pieaugošajai rosmei.

● Par pašreiz aktuāliem politiskās dzīves jautājumiem 5. martā plkst. 2 dienā Lord Simcoe viesnīcas „C" zālē runās pazīstamā pretkomūnistiskā darbiniece A. Bertona. Visi latvieši aicināti piedalīties.

Toronto kanadiešu Sītona novada skautu gadskārtējā rokdarbu skate un skautu māku demonstrējumi notika 18. februārī Trinity baznīcā. Ar saviem darbiem tajā piedalījās un labus panākumus guva arī latviešu Tērvetes un Rīgas vienību dalībnieki. Rīgas dižskauti piedalījās arī programmas izpildīšanā. Sarīkojumu, tāpat kā pag. gadā, vadīja novada priekšnieka palīgs Ed. Ozols, kura vadībā iepriekšējā mēnesī notika arī Sītona novada mazskautu pirmnieku kursi.

ALEKSANDRA KĀNBERGA
rakstu darbu birojs
65 Ferrier Ave., Toronto
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3-2667

DV Toronto nodaļas velte skautiem un gaidām

Pateicībai par skautu un gaidu organizāciju veikumiem mūsu jaunatnes latviskā audzināšanā DV Toronto nodaļas paplašinātās valdes sēdes dalībnieki piešķīra 120 dol. latviešu skautu 50 gadu un gaidu 45 gadu darbības jubilejas nometnei Tēvzeme, kas notiks augusta beigās Garezerā. Šo summu nodaļas pārstāvji nodos Kanadas DV zemes valdei delegātu sapulces laikā, aicinot pārējās DV nodaļas sekot šim piemēram. Ziedojums domāts izlietošanai Kanadas latviešu skautu un gaidu jendām.

Arī jau notikušajā Rīgas skautu un Gaujas gaidu vienību 16. gadasvētku sarīkojumā abām vienībām pasniegtas DV Toronto nodaļas veltes. Saziņā ar jaunatnes organizācijām nodaļa tuvākajā laikā iecerējusi rīkot paneļa diskusijas jaunatnei, lai to ieinteresētu DV organizācijas darbā. Tāpat jauniešus aicinās piedalīties nodaļas rīkotās Maija balles priekšnesumos.

Nodaļas 16. aprīlī paredzētais sarīkojums ar DV izdotās skaņu plates ansambļa piedalīšanos atlikts uz 14. oktobri, jo ziemas sezonas nobeigumā izziņots jau pārāk liels sarīkojumu skaits, tāpat Ņujorkas latviešu gleznotāja Jāņa Cielavas darbu skate varēs notikt tikai rudenī, bet Kultūras fonda laureātes N. Drapčes darbu izstādes organizēšana pagaidām atlikta. — Daudzi DV bibliotēkas lasītāji nav atdevuši atpakaļ grāmatas. Valde viņus lūdz tās nodot DV grāmatnīcā.

O. Perro sēdē ziņoja par DV nama pārdošanas lietas izkārtojumu. Jaunais īpašnieks namu pārņēmis 15. febr., samaksājot nodaļai naudā $25.190,25, bet atlikušo summu $13.000 apmērā apņemoties samaksāt 5 gadu laikā ar 7½%, pie kam pirmais maksājums izdarāms jau 15. maijā, pēc tam katru gada ceturksni. Sēdes dalībnieki vienojās nama pārdošanā iegūtos līdzekļus noguldīt latviešu kreditsabiedrībā, atverot īpašu nama kontu.

Sakarā ar Kultūras fonda aicinājumu nodaļas valde nolēma nodot Kanadas DV zemes valdei 50 dol. kultūras pasākumu sekmēšanai.

Nodaļas vadība turpmāk darbosies šādā amatu sadalījumā: valdes pr-dis I. Zamlovskis, viņa vietnieks un jaunatnes nozares vadītājs A. Lucs, sekretārs R. Puriņš, kasieris A. Kalviņš, apgādes daļas vadītājs J. Melders, biedrzinis un informācijas daļas vadītājs V. Cinis un valdes loceklis V. Jostiņš. Kultūras un sarīkojumu daļas vadīšanai arī turpmāk valdē kooptēts O. Kļavenieks. Vanadžu kopas darbu vadīs Rasma Zamlovska.

O. K.

Igaunijas valstssvētkos Toronto

Igauņi visā Kanadā un Toronto ir apmēram tikpat daudz, cik latviešu. Arī igauņu organizācijas sistēma un nacionālpolitiskā darbība visumā ļoti līdzīga latviešu darbam. Abu tautību centrālās pārstāvības ar sēdekļiem Toronto ļoti cieši un draudzīgi sadarbojas. Tāpat kā latviešiem, arī igauņiem valstssvētku svinības Toronto ir centrālais sarīkojums Kanadā.

Igaunijas valstssvētkus ievadīja centrālās pārstāvības rīkota pieņemšana Igauņu namā 24. februārī, piedaloties ap 180 viesiem, kuru vidū bija Kanadas un Ontario provinces valdības un parlamenta, Toronto pilsētas un etnisko grupu pārstāvji. Latviešus pārstāvēja LNAK valdes priekšsēdis J. Niedra ar dzīvesbiedri, BTFK vicepriekšsēdis T. Kronbergs, BSPK vicepriekšsēde Laura Krasta, DV pārstāvji I. Zamlovskis un O. Perro, kreditsabiedrības pārstāvis A. Svenne u. c. Viesus uzrunāja Igauņu centrālās padomes vicepriekšsēdis prof. O. Trass, ASV konsuls Digins un Ontario labklājības ministrs Dž. Jaremko. Vakars bija labi organizēts un atzīstams par iespaidīgu valstssvētku ievadījumu.

Svētku svinīgais akts notika 26. februārī Maseja zālē, kur pulcējās ap 2000 dalībnieku, to vidū kupls viesu pulks, reprezentējot Kanadas valdību, parlamentu, pilsētu un etniskās grupas. Latviešus pārstāvēja un pasvītroti draudzīgus sveicienus nodeva, apliecinot latviešu ciešāko solidarītāti un sadarbību kopīgajos brīvības centienos, LNAK valdes priekšsēdis J. Niedra, kas auditorijā izraisīja atsaucīgu reakciju. Sveicienus nodeva arī Lietuvas konsuls Dr. J. Zmuidzinas, Ontario ministrs Dž. Jaremko, ASV konsuls un Toronto pilsētas galva V. Denisons, pēdējais uzrunā gan vairāk pakavējās pie pasaules izstādes un Kanadas simtgades svinībām. Ar ilgiem aplausiem visi sveica Igaunijas konsula J. Markusa paradīšanos pēc ilga un smaga slimošanas laika un viņa patriotisko uzrunu. Konsuls J. Markus ir liels latviešu draugs un Baltijas tautu sadarbības neatlaidīgs veicinātājs.

Svētku programmas daļā bija klavieru, solodziesmu un koŗa priekšnesumi. Aktu pabeidza ar kopīgi nodziedātu Igaunijas himnu.

Latviešu viesi guva iespaidu, ka igauņi pieliek lielas pūles valstssvētku organizēšanā un labai norisei. Igauņu sabiedrības piedalīšanās valstssvētku aktos ir iepriecinoši kupla. Tāpat kā latvieši, arī igauņi pasvītroti izceļ Baltijas tautu likteņa kopību un sadarbību.

J. A.

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (Toronto) CREDIT UNION LTD.
Izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz personīgos aizdevumus, maksā gadā 4% par krājnoguldījumiem un 3½% par summām čeku kontos, pieņem maksājumus par telefona, elektrības, gāzes un ūdens rēķiniem, pārdod naudas pārvedumus un ceļotāju čekus, piešķir aizdevumus pret nekustamu īpašumu pirmām hipotēkām.
491 College Street, Toronto 4,
Latviešu namā, telefons: 924-2775.
Birojs atvērts pirmd. līdz piektd. no pl. 12—8 vakarā, bet sestdienās no pl. 9 rītā līdz pl. 1.00 dienā.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

Mīļi sveicam

KONSTANTĪNU KĀRKLIŅU

50 gadu šūpļa svētkos!

Krustmeitiņa Wendy, Rūdis, Vera un bērni.

Sveicam

ADOLFU SUDMALI

60 gadu šūpļa svētkos!

DV Toronto saime

PATEICĪBA

Sirsnīgs latvisks paldies visiem, kas mani atcerējušies 60 gadu dzimšanas dienā ar apsveikumiem, ziediem, dāvanām un laba vēlējumiem.

Vilis Zvanitājs

Sveicam

ARVĪDU ĀPSI

50 gadu šūpļa svētkos!

DV Toronto saime

DV Toronto nodaļas vanadžu kopas rīkotā nākošā vakarēšana notiks 7. martā plkst. 7 vakarā, bet šoreiz jau Latviešu nama TLB telpās. Uzņēmumā vakarēšanas dalībnieces 7. februārī, kas bija pēdējā pulcēšanās reizē pagaidu DV namā. Foto: JAK

Toronto skaut[...] gaidu svētk[...]

Gaujas gaidu un Rīgas skautu vienības Toronto savas darbības 16. gadasvētkus 18. februārī atzīmēja kopīgā sarīkojumā Latviešu namā. Pēc prv. B. Feddera vadītā svētbrīža, ap 300 gaidu un skautu saimes piederīgo ar viesiem klusuma brīdī godināja nesen mirušo latviešu skautu priekšnieku A. Grigoru. Abu vienību kopīgās vecāku padomes pr-dis A. Lucs savā uzrunā pakavējās pie aizvadītajiem darbības gadiem, kā sevišķi iepriecinošu izceļot faktu, ka abu vienību priekšnieki tagad nāk no jaunās paaudzes. Gaidu vienību vada Inta Kalniņa, bet skautu — Ulidis Amoliņš, kas kopā ar pārējiem vadītājiem saņēma ziedu veltes. Ar zīmotnēm sveicināja gaidu un skautu labvēļus A. Kazerovsku, Ed. Plūmi un E. Dambergu. Svētku dalībnieki apsveica arī jaunievēlēto latviešu gaidu priekšnieci Morellu Vilku.

Kanadas latviešu gaidu jendas pr-ce A. Martinsone un latviešu [...]

LIEĻU UN NOPIETNU . . .

(Pārnesums no 4. lpp.)

višķas nozares īstenojušas 9, bet citas vēl kārtošanas stadijā. Sesijā izskanēja doma, ka rezolūciju iesniedzējiem turpmāk ieteicams izvairīties no vispārēja rakstura iesniegumiem, bet minami konkrēti priekšlikumi. [...]

KANADAS Z[...]

SV. KATRĪNAS

SADBERIJA

NTO ZIŅAS

metnes Tēvzeme gaidu nometnes priekšnieci. Nometnes priekšdarbu veikšanai M. Vilka 3. martā devās uz Ņujorku, lai piedalītos plašākā vadītāju apspriedē.

● DV teātra Kanadā iestudētās un teātra dienās godalgotās A. Brigaderes lugas „Raudupiete" pēdējā izrāde Toronto notiek 5. martā plkst. 6 vakarā Sv. Andreja baznīcas telpās.

● Latviešu studentu korporāciju kopas rīkotais plkv. O. Kalpaka piemiņas dievkalpojums notiek 5. martā plkst. 5 pēcpusdienā Sv. Jāņa baznīcā.

● DV Toronto nodaļas vanadžu kopas vakarēšana notiks 7. martā plkst. 7 vakarā Latviešu namā TLB telpās ar etnografes Birutas Senkēvičas piedalīšanos.

● Ziemeļamerikas kultūras fonda tēlotājmākslas izstādi Sv. Jāņa baznīcas telpās slēdz 5. martā plkst. 8 vakarā. Izstāde ir Kanadas latviešu kultūras dienu nobeigums.

● „Šis nams ir jūsu" — saucas Latviešu nama līdzekļu vākšanas komisijas informātīvais izdevums, kuru tuvākajās dienās saņems Toronto un apkārtnē dzīvojošie latvieši. Nama paplašināšanai un iecerētajai piebūvei līdzekļu vākšana sāksies 4. martā un turpināsies līdz 12. martam. Šai laikā visi latvieši aicināti atsaucīgi iegādāties Latviešu nama dalības zīmes, tā sekmējot mūsu sabiedriskās dzīves centra nodrošināšanu nākotnes pieaugošajai rosmei.

● Par pašreiz aktuāliem politiskās dzīves jautājumiem 5. martā plkst. 2 dienā Lord Simcoe viesnīcas „C" zālē runās pazīstamā pretkomūnistiskā darbiniece A. Bertona. Visi latvieši aicināti piedalīties.

Toronto kanadiešu Sītona novada skautu gadskārtējā rokdarbu skate un skautu māku demonstrējumi notika 18. februārī Trinity baznīcā. Ar saviem darbiem tajā piedalījās un labus panākumus guva arī latviešu Tērvetes un Rīgas vienību dalībnieki. Rīgas dižskauti piedalījās arī programmas izpildīšanā. Sarīkojumu, tāpat kā pag. gadā, vadīja novada priekšnieka palīgs Ed. Ozols, kura vadībā iepriekšējā mēnesī notika arī Sītona novada mazskautu pirmnieku kursi.

ALEKSANDRA KĀNBERGA
rakstu darbu birojs
65 Ferrier Ave., Toronto
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3-2667

TORONTO
LATVIEŠU
KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (Toronto)
CREDIT UNION LTD.
izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz personīgos aizdevumus, maksā gadā 4% par krājnoguldījumiem un 3½% par ummām čeku kontos, pieņem maksājumus par telefona, elektrības, gāzes un ūdens rēķiniem, pārdod naudas pārvedumus un ceļotāju čekus, piešķir aizdevumus pret nekustamu īpašumu pirmām hipotēkām.
491 College Street, Toronto 4, Latviešu namā, telefons: 924-2775.
Birojs atvērts pirmd. līdz piektd. no pl. 12—8 vakarā, bet sestdienās no pl. 9 rītā līdz pl. 1.00 dienā.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

...LFU SUDMALI
...u šūpļa svētkos!
DV Toronto saime

...VĪDU APŠI
...u šūpļa svētkos!
DV Toronto saime

Toronto skautu un gaidu svētkos

Gaujas gaidu un Rīgas skautu vienības Toronto savas darbības 16. gadasvētkus 18. februārī atzīmēja kopīgā sarīkojumā Latviešu namā. Pēc prāv. B. Feddera vadītā svētbrīža, ap 300 gaidu un skautu saimes piederīgo ar viesiem klusuma brīdī godināja nesen mirušo latviešu skautu priekšnieku A. Grigoru. Abu vienību kopīgās vecāku padomes pr-dis A. Lucs savā uzrunā pakavējās pie aizvadītajiem darbības gadiem, kā sevišķi iepriecinošu izceļot faktu, ka abu vienību priekšnieki tagad nāk no jaunās paaudzes. Gaidu vienību vada Inta Kalniņa, bet skautu — Uldis Amoliņš, kas kopā ar pārējiem vadītājiem saņēma ziedu veltes. Ar ziediem sumināja arī gaidu un skautu labvēļus A. Kazerovsku, Ed. Plūmi un E. Dambergu. Svētku dalībnieki apsveica arī jaunievēlēto latviešu gaidu priekšnieci Morellu Vilku.

Kanadas latviešu gaidu jendas pr-ce A. Martinsone un latviešu gaidu pr-ce M. Vilka apbalvoja sekmīgākās guntiņas un gaidas, bet skautu jendas priekšnieks E. Dāvidsons veiksmīgākos mazskautus un skautu pulciņu par veikumiem nometņošanā. Kanadas skautu vietējā Sītona novada pateicības zīmes saņēma vecāku pārstāvji A. Lucs, A. Freimanis un V. Jansone; novada pr-ks F. Mortons arī pasniedza mazskautu vadītājai Ritai Gobai apliecību par īpašu vadītāju kursu beigšanu. Dižskauti ādā darinātu pateicības rakstu savukārt pasniedza saviem labvēļiem L. Ozolam un M. Reinbergam, bet mazskautu pulciņa pateicību par atbalstu nometņošanas laikā saņēma E. Plaude, I. Freimane un L. Kārkliņa.

Gadasvētkos abas vienības sveica DV Toronto nodaļas valdes pr-dis I. Zamlovskis, TLB priekšsēža vietnieks I. Sveķis, bet no kanadiešu skautu novada F. Mortons un S. Harvejs. Liels bija arī rakstveida apsveikumu skaits kā no latviešu organizācijām, tā citām skautu un gaidu vienībām un vadītājiem.

Priekšnesumu daļā uzveda Intas Kalniņas iestudēto skautu un gaidu dzīves ludziņu „Dzīves gaitas" ar dziesmām un dejām. Sarīkojuma telpā bija iekārtota arī gaidu un skautu darbu skate, bet vecāku padomes dāmas bija klājušas bagātīgu cienasta galdu. Īpašā loterijā izlozēja mākslinieka E. Damberga dāvināto gleznu, A. Mēmeņa svečturus un A. Kazerovskas darinātu tautisku spilvenu, tāpat vecāku padomes ziedotās tortes. Paredzams, ka sarīkojums dos ap 200 dol. atlikumu.

R. N.

LIELU UN NOPIETNU . . .

(Pārnesums no 4. lpp.)

viškas nozares īstenojušas 9, bet citas vēl kārtošanas stadijā. Sesijā izskanēja doma, ka rezolūciju iesniedzējiem turpmāk ieteicams izvairīties no vispārēja rakstura iesniegumiem, bet mināmi konkrēti priekšlikumi. Padomes locekļu un prezidija iesaistīšanu dažādu uzdevumu veikšanā, tā atvieglojot valdes darbu, atstāja prezidija un valdes izkārtojumam, bet noraidīja „kārtības rulļa" vai statūtu pārstrādāšanu. Pēc V. Guleņa, J. Grodņa un V. Upeslāča kopīgi iesniegtā rezolūcijas un pārrunām sesija gan atzina par vēlamu pārstrādāt padomes vēlēšanu instrukciju, līdz šim praktizētajam kandidātu vārdiskam sarakstam pievienojot atsevišķu lapu ar ziņām par kandidātu sabiedrisko darbību un stāvokli, nepārsniedzot 30 vārdu par katru.

Revīzijas komisijas ziņojumu sniedza tās priekšsēdis J. Rolavs, konstatējot, ka kase un dokumenti atrasti labā kārtībā. Neskaidrības vienīgi par informācijas nozares dažām filmām resp. to atrašanās vietu. Šis jau vairākus gadus nenokārtotais jautājums būtu nokārtojams juridiskā ceļā vai arī norakstot filmas zaudējumos.

LNAK valdes un nozaru darbību bez plašākām debatēm atzina par sekmīgu un visiem darbiniekiem ar valdes priekšsēdi J. Niedru izteica pateicību.

Sesijas otra darba diena bija veltīta referātiem un pārrunām par turpmākajiem uzdevumiem, par ko sniegsim atsevišķu atreferējumu. Sesijas laikā par padomes locekļu uzņemšanu un pacienāšanu bija rūpējušies Latviešu nama dāmu komiteja M. Cines vadībā, bet draudzības vakarā par viesmīlību gādāja Baltijas sieviešu padomes latviešu delegātes L. Krastas vadībā.

R. N.

JAUNS DV PRIEKŠNIEKS VĀCIJĀ

Rietumvācijas DV delegātu sapulcē 25. un 26. februārī Menchengladbachā par jauno zemes valdes priekšsēdi ievēlēts līdzšinējais informācijas nozares vadītājs un DV Mežotnes nod. Kaizerslauternā ilggadējais priekšsēdis Jānis Cīrulis. Līdzšinējais Vācijas DV zemes valdes priekšsēdis V. Janums savu kandidatūru šim amatam vairs neuzturēja, jo turpmāk veiks vienīgi DV centrālās valdes priekšsēža pienākumus.

Reizē ar priekšnieku maiņu un daļas valdes locekļu pārvēlēšanu pārkonstruējies arī Rietumvācijas DV zemes valde, kas turpmāk darbosies šādā sastāvā: priekšsēdis J. Cīrulis, vicepriekšsēdis un Bērzaines jautājumu pārzinātājs O. Mazarkevics, sekretārs un kasieris A. Mežals, biedrzinis A. Būrmeisters, iekšējās informācijas nozares vadītājs E. Rudzītis, ārējās informācijas nozares vadītājs J. Leitītis, jaunatnes nozares vadītājs Dr. J. Platais, aprūpes daļas vadītājs J. A. Bērziņš un kult. daļas vad. E. Podiss. Revīzijas komisijā darbosies Z. Jansons, A. Vilnis un A. Šternbergs.

—pas.—

KANADAS ZIŅAS

SV. KATRĪNAS

● Vietējā latviešu kolonijā 12. martā viesosies DV teātris Kanadā, izrādot pag. gada 1. Ziemeļamerikas latviešu teātra dienās godalgoto A. Brigaderes lugu „Raudupiete". Izrāde notiks slovaku zālē (Page un Welland ielu krustojumā) un sāksies plkst. 3 pēcpusdienā.

SADBERIJA

● Manam krusttēvam bija daudz zirgu. Viņš pats tos audzēja, mācīja un kopa. Tie bija labi zirgi. Ne jau sacīkšu riksotāji, bet kritni darba zirgi latviešu zemnieku mājās. Visos garajos zirgu audzētāja gados krusttēvam bija nelaimējies tikai ar vienu zirgu. Tas bija skaists sirmis, liels un spēcīgs, bet katram darba rīkam, arklam, ecēšām vai ratiem tas tuvojās ar neuzticību un negribīgi. Sakas tā kaklā dabūt prata tikai krusttēvs pats, bet arī tikai ar lielām pūlēm, ar milzu pacietību un lielo izmaņu. Par spīti šim nelāgajām īpašībām, Sirmis kalpoja krusttēvam ilgus gadus, jo, reiz iejūgts, tas bija labākais vezumu vilcējs un uzmanīgākais vagotājs. — Par krusttēvu un viņa niķīgo Sirmi man bija jādomā Sadberijas DV nodaļas gada sapulcē. Tā bija vāji apmeklēta un ikvienam valdes amatam izraudzītajam bija neskaitāmi iemesli, tādēļ pienākumus nevar uzņemties. Pagāja vairākas stundas, kamēr pārrunās, apspriedēs un debatēs, kamēr par valdes priekšsēdi izdevās ievēlēt līdzšinējo Robertu Dumpi, viņa palīgu Gunāru Aparu, kasieri Imantu Janitenu, biedrzini Jāni Bērziņu un sekretāru Vitoldu Buņķi. Vanadžu kopu otru gadu pēc kārtas vada Valija Meija. Revīzijas komisijā ievēlēja Jāni Rozi, Tamāru Neimani un Vitoldu Kārkliņu. Kā ievēlētie savus pienākumus ņem nopietni, liecina fakts, ka [illegible] Robertu [illegible] pārstāvēs [illegible] Z. Bērziņš [illegible] 25, — [illegible] paredzē- [illegible]

L. G.

Divu sabiedrisku darbinieku jubilejas Klīvlendā

Uz 70 mūža gadiem 18. februārī atskatījās baptistu mācītājs Juris Barbīns, kas, dzimis Rucavā, agri zaudēja vecākus un devās dzīves cīņā, tā jau jaunībā rūdoties garīgi un fiziski. Liepājas Annas draudzes mācītāja V. Sandera ierosināts, viņš izšķīrās par darbu kristietībai. Būdams Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībnieks, viņš nodibināja kristīgo karavīru pulciņu, bet vēlāk studēja teoloģiju Frankfurtē pie Mainas. Pēc garīgā semināra beigšanas viņš vadīja Priekules baptistu Ciānas draudzi, organizējot kristīgas vienības, darbojās par lektoru draudžu darbinieku kursos, bija Baptistu draudžu apvienības padomes loceklis, sarakstīja arī grāmatu par jaunatnes kristīgu audzināšanu. Kad otra pasaules kara beigu posmā Latviju atkal okupēja boļševiki, viņš devās trimdas gaitās uz Vāciju, kur sniedza garīgo aprūpi bēgļu nometnēs, bet 1949. gadā izceļoja uz ASV, kur Ziemeļkarolīnas pilsētā Šarlotē nodibināja latviešu draudzi un organizēja tautiešus sabiedriskam darbam. Novērojis, ka ASV dienvidos izmanto ieceļotājus, liekot tiem strādāt smagu darbu par niecīgu atlīdzību, māc. J. Barbīns apceļoja ziemeļu pavalstis, vācot ziņas par dzīves, darba apstākļiem un izpeļņu. Viņš atzina, ka tautiešiem piemērotāka apmešanās vieta ir Klīvlenda, kur maksā par 100% augstāku atlīdzību nekā dienvidos. Tā viņš 1951. gadā pārcēlās ar ģimeni uz Klīvlendu un aicināja turp visus tautiešus no dienvidiem, sagādājot darbu un dzīvokļus, organizējot latviešu baptistu draudzi un rūpējoties par sabiedrisko dzīvi. Māc. J. Barbīnu var uzskatīt par Klīvlendas latviešu kolonijas dibinātāju. Vājās veselības dēļ viņš beidza darbu draudzē, bet vēlāk Medisonā pie [illegible] tas namu, kurā mītinās ap 100 pacientu ar 33 kalpotājiem. Klīvlendas baptistu draudze gavilnieku godināja 19. februārī. Pēc dievkalpojuma Presbiterāņu baznīcā sirmo gavilnieku sumināja amata brāļi, draugi un labvēļi.

Ernests Daniēls
Foto: P. Blūms

Juris Barbīns
Foto: P. Blūms

Divas dienas vēlāk, 20. februārī, uz 50 dzīves gadiem atskatījās DV Klīvlendas apvienības priekšnieks Ernests Daniēls, kas visiem pazīstams kā izdarīgs sabiedrisks darbinieks un neatlaidīgs cīnītājs par tautas ideāliem un mērķiem. Viņš sekmīgi jau 6 gdu vada DV apvienības darbu, izveidojot to ar savām organizātora un administrātora spējām par priekšzīmīgu un spēcīgu organizācijas vienību. Būdams plaša vēriena darbinieks, kas raugās pāri sīkajām dzīves necilajām parādībām, viņš izveidojis arī labu sadarbību starp Klīvlendas latviešu organizācijām, draudzēm un to darbiniekiem. To atzinīgi novērtējusi DV centrālā valde, apbalvojot E. Daniēlu ar organzācijas zelta nozīmi. Viņš saņēmis arī ALAs kultūras biroja goda rakstu.

Gavilnieku jubilejā sveica vanadzes ar ziediem, DV apvienības valde pasniedza ģen. Peniķa rediģēto „Latvijas atbrīvošanas kara vēsturi", vecie strēlnieki — V. Hermanes stāstu grāmatu „Ēnu robežās", bet B. Sniedze ievērojamu asignāciju. Bija arī daudz rakstveida sveicienu.

J. E.

MEKLĒ PRIEKŠSĒDI RĪCĪBAS KOMITEJAI

Toronto latviešu biedrības paplašinātajā valdes sēdē 21. februārī bija ieradušies ap 20 darbinieku, lai pr-ža A. Gribusta vadībā pārrunātu iecerēto Rīgas latviešu biedrības 100 gadu dibināšanas atceres sarīkojumu. Attieksmē uz šī sarīkojuma apmēriem, rakstiem un eventuāliem priekšnesumiem, K. Šlesera ierosmē vienojās visām biedrībām izsūtīt īpašas aptaujas lapas. Par iecerēto sarīkojumu vienojās informēt arī LNAK padomi un valdi, lūdzot tās principiālu atbalstu. Garākas pārrunas izraisīja jautājums par piemērotāko laiku šīm svinībām, lai tās sava vispārējā rakstura dēļ netraucētu citus lielākus sarīkojumus 1968. gadā. Nenosakot konkrētu datumu, sapulce vienojās, ka izdevīgākais laiks būtu nākošā gada septembris vai oktobris. Šo gadu tad izziņotu par Rīgas latviešu biedrības 100 gadu jubilejas gadu un sarīkojumu virkni varētu ievadīt jau kultūras dienu laikā.

Pārrunājot sarīkojuma priekšdarbus, sapulce atzina, ka izveidojama īpaša rīcības komiteja, bet grūtības radīja tās priekšsēža jautājums. Neviens no klātesošajiem nevēlējās uzņemties šos pienākumus, bet piedalīšanos rīcības komitejas darbā apsolīja M. Matīsa, B. Senkēviča un A. Šterns. Tādēļ priekšsēža jautājums līdz turpmākam paliek atklāts, bet K. Šlesers apsolīja palīdzēt tā atrisināšanā. Toronto latviešu biedrības 20 gadu darbības atceri ietilpinās jubilejas sarīkojumu virknē, bet kārtos atsevišķi.

R. N.

Protesti pret „saprašanās tilta" būvētājiem

Protestējot pret ASV konsulāro nolīgumu ar Pad. savienību, Kalamazū apspiesto tautu apvienības priekšsēdis un Latviešu biedrības vicepriekšsēdis P. Austriņš nedaudz dienās savācis 200 parakstu un tos kopā ar protesta iesniegumu nosūtījis abiem Mičigenas senātoriem P. Hartam un R. Grifinam uz Vašingtonu.

Sarunā ar mūsu līdzstrādnieku P. Austriņš izteicās: „Daudzi lasījuši vietējos laikrakstos pēdējo dienu ievadrakstus un intervijas ar senātoriem, kurās izpaužas ļoti atšķirīgi uzskati par šo nolīgumu. „Detroit Free Press" 14. februāra numurā Kilpatriks, atreferējot senātora Hikenlūpera un ārlietu ministrijas tieslietu padomnieka Mīkera sarunu, apskata iespēju, ka kādu amerikāņu tūristu apcietinātu kādā Baltijas valsts pilsētā, kurp Ļeņingradas konsulāta ierēdnis dotos viņam palīdzēt. ‚Ja konsulārā nolīguma panti viņam dod tiesības ar apcietināto satikties, vai reizē tā nebūtu netieša padomju hegemonijas atzīšana?"— jautā laikraksts. Rakstā, tātad, iztirzāti jautājumi, kurus skāris arī ALAs valdes iesniegums ārlietu ministrijai jau pirms laba laika. Konsulārā nolīguma ratificēšana ASV senātā būtu ieguvums tiem, kas ir vijīguma politikas piekritēji, bet liktu sāpīgi vilties tiem, kas ASV uzskata par vadītāju valsti cīņā pret komūnisma tiranniju pasaulē. Vīlušies jau esam mēs, cerēdami prezidenta Džonsona nelokāmajā nostājā attieksmē uz karu Vietnamā saskatīt un sagaidīt pārmaiņas ASV vispārējās politiskajās vadlīnijās."

— Kādēļ izšķīrāties vākt parakstus, neatstājot katram individuāli pašam protestēt?

„Ar Latviešu biedrības priekšnieku O. Reinvaldu un citiem darbiniekiem vienojāmies, ka pienācis pēdējais brīdis, lai steigā vēl kaut ko pagūtu darīt konsulārā nolīguma ratificēšanas aizkavēšanā. Pareizāk un tiešāk mūsu pavalsts senātoriem Vašingtonā savu nostāju pret nolīgumu paziņosim tieši. Nav vairs laika izkārtot ietekmīgu vēstuļu akciju, tādēļ pareizāk vākt parakstus kopējam protesta iesniegumam, kas nekādā ziņā nekavē arī individuālu vēstuļu rakstīšanu."

— Vai nebija grūtību tik īsā laikā savākt tik daudz parakstu?

„Mūsu cilvēki parakstus dod ar prieku, jāgādā tikai papīrs un spalva. Liels palīgs bija dievkalpojumi un pāris sarīkojumu, kuros ‚aplaidu' sarakstu. Pašreiz uz katra no abiem iesniegumiem Mičigenas senātoriem ir jau 196 paraksti. Daļu no tiem jau nosūtīju pirms pāris dienām, pārējie sekos tuvākajā laikā. Parakstītāju vidū ir arī Vietnamā kritušā kapt. K. Lubava brāļa Dr. Konrāda Lubava paraksts, tādēļ iesniegumā norādām, ka ne viņam, ne citiem nav saprotams, kā iespējams sūtīt karavīrus cīņā un nāvē, tai pašā laikā parakstot līgumus ‚uz draudzības un labvēlības pamata' ar tādu valsti, kuras ietekmē notiek šis karš. Ir zināms, ka lielākā daļa ieroču un municijas šim karam ražota Pad. savienībā vai satelītu zemēs, tādēļ nevaram saprast šos draudzības soļus un vēlēšanos būvēt ‚saprašanās tiltus' ar komūnistiskajām zemēm. Agrāk vai vēlāk šie ‚saprašanās' ceļi novedīs strupceļā. Sliktākajā gadījumā tie ASV valstij un tautai var nodarīt daudz ļaunuma un radīt ciešanas. Tas mums atgādina Hitlera centienus parakstīt sadarbības līgumus dažiem mēnešiem, kādu viņš parakstīja arī ar Pad. savienību 1939. gadā. Šādi līgumi un ar neko nepamatotas draudzības meklēšana plaisas komūnistu starpā neradīs. Tikko komūnisti būs pārliecināti par ‚kapitālistisko imperiālistu' vājumu, tie savas iekšējās plaisas aizpildīs visīsākajā laikā un vienoti cīnīsies par „proletāriāta uzvaru' pasaulē. Tāpat mēs iesniegumā norādām, ka konsulāro darbinieku vidū darbosies arī t. s. ‚kultūras atašeji', kuru galvenais uzdevums ir šķelt un vājināt pretkomūnisma fronti. Kaut kalpojot čekai un krievu imperiālisma mērķiem, viņi, sedzoties ar dzimtenes sentimentālitātes apsegu, centīsies nomelnot attiecīgo tautību darbiniekus, apgrūtinot organizāciju darbību un cenšoties mazināt to panākumus."

Intervijas nobeigumā P. Austriņš apņēmīgi saka: „Lai kāda būtu šī nolīguma ratificēšanas gaita un liktenis senātā, mēs savu ceļu zinām, tādēļ darbu sabiedrības informēšanā un mūsu viedokļu paziņošanā ASV valsts vadītājiem turpināsim!"

V. Bokis

PIEPRASĀMA LORBERGA STIPENDIJA

Ņujorkas latviešu biedrība aicina pieteikties studentus Lorberga stipendijai. Pēc līdzšinējiem noteikumiem, stipendiātam vajadzēja būt Ņujorkas latviešu biedrības biedram, taču tagad tas vairs nav nepieciešams. Vēlams, lai stipendiāts būtu bārenis, kas dzīvo Ņujorkas apkārtnē. Stipendijas lielums ir 200 dolaru, tā ir neatmaksājama. Stipendija pieprasāma līdz 20. martam pie Ņujorkas latviešu biedrības priekšnieka J. Straumes — 300 Kaplan Ave, Hackensack, N. J. 07601, U. S. A.

☆ Austrālijā, Tasmanijā, dažās stundās ugunsnelaimei par upuri krituši 53 cilvēki, postījumi nodarīti 5 milj. dolaru apmērā. Laimīgā kārtā tikai viena latviešu ģimene cietusi lielākus zaudējumus — 76 gadus vecajam Jūlijam Miezītim un dzīvesbiedrei Katrīnai nodegusi māja ar visu iedzīvi.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

● Igaunijas valstssvētku gadījumā 24. februārī Igauņu namā Ņujorkā bija rīkota pieņemšana, kurā bez igauņu sabiedriskajiem darbiniekiem bija aicināti arī cittautu pārstāvji. Viesus sagaidīja Igaunijas ģenerālkonsuls E. Jāksons, Igauņu nacionālās komitejas pr-dis H. Lēsmets un Komitejas Igaunijas brīvībai pr-dis A. Kits. Pieņemšanā ieradās Ņujorkas pilsētas pārstāvis Obraiens, Polijas, Rumānijas, Bulgārijas, Albānijas, Lietuvas un Latvijas pārstāvji. Latviešu vidū bija redzami Komitejas Latvijas brīvībai pārstāvji ar priekšsēdi V. Hazneru un Ņujorkas latviešu organizāciju padomes darbinieki.

● Ņujorkas būvniekiem februāris bija laiks, kad darba pamaz. Ne tikai sals un sniegs kavē būvdarbus, bet arī samērā klusais periods būvniecībā. Reizē ar to daudzi būvstrādnieki bezdarba dienas pavada talkās latviešu baznīcu īpašumos. Katoļu draudzes īpašumā Bronksā pašreiz veic ēkas „nolīdzināšanas" darbus. Salas baznīcā pabeidz iekštelpu būvi, bet Jonkeros izveido un krāso jaunatnes telpu.

● Pirmajā „Preses Pelikānu" sanāksmē Mocarta zālē Manhatenā 24. februārī bija ieradušies ap 20 literātu, kas mielojās ar vācu gardumiem un apsprieda cenzūras problēmas. Cītīgākie cenzūras apkarotāji bija redaktori K. Rabācs un E. Ralsters, kā arī rakstnieki O. Bergmansons un K. Dāle. Pēc tam literāti apmēram četras stundas pakavējās savstarpējās pārrunās.

ČIKAGA

● Kamēr grāmatu izdevējs A. Kalnājs ciemojās pie sava dēla, četri nēģeri mierīgā garā „iztīrīja" viņa spiestuvi, aizvedot smagās automašīnās svinu, vaŗu, darba rīkus un drēbes, kā arī pamatīgi izvandot biroju. Atgriežoties 15. februārī mājās, Kalnājs gandrīz vai nepazina savu spiestuvi, tik liels bija radītais chaoss. Cietis arī viņa burtlicis, kuru četri laupītāji — nēģeri piekāvuši. Policija divus no laupītājiem jau notvērusi, bet abi atlaisti pret mazu drošības naudu, par ko A. Kalnājs jo sevišķi sašutis. Pēc izdevēja A. Kalnāja ziņām, zaudējumi ir apm. 30.000 dol.

V. H.

● Kr. Barona latviešu skola 12. martā rīko bazāru Latviešu nama pirmā stāva zālē. Rīkotāji lūdz vecāku un draugu atsaucību, ziedojot mantas loterijai vai arī naudu. Izlozē galvenais laimests būs ģitara. Līdzīgi iepriekšējiem gadiem, bazārā būs dažādi stendi un bufetes skolēniem un pieaugušiem. Sākums plkst. 12 dienā.

DENVERA

● DV Kolorado apvienības gada sapulcē 18. februārī pr-ks V. Zobens ziņoja, ka apvienībā pašreiz sastāv 25 vanagi un 17 vanadzes, notikuši 8 dažādi sarīkojumi, DV Minesotas apvienības pr-ks N. Rasiņš pasniedzis karogu, palīdzības darbam nodoti 261,40 dol., amerikāņu sabiedrībai demonstrēta filma „Patiesība par komūnismu" un apzināti latvieši ASV bruņotajos spēkos, kuriem nosūtītas Ziemsvētku veltes. Materiāli atbalstītas Denveras un Kolorado Springas latviešu skolas, veco ļaužu mītnes Vācijā, latviešu ģimnazija Minsterē, invalidu atpūtas nams, Bērzaine Vācijā, DV bibliotēka Bostonā u. c. Pie apvienības pastāvošā šaušanas kopa A. Gulbja vadībā sarīkojusi internas sacensības, kurām balvas dāvinājusi korporāciju kopa un apvienības valde. No revīzijas komisijas prža E. Lindemaņa ziņojuma izrietēja, ka valdes darbs bijis sekmīgs un tā saimniekojusi ar 148 dol. atlikumu; vanadžu kopas atlikums 235 dol. Sapulce izteica visiem darbiniekiem pateicību, īpaši vanagam J. Krūmiņam par apvienībai dāvinātajām 240 grāmatām. Par apvienības priekšnieku ar aklamāciju ievēlēja līdzšinējo Vili Zobenu; valdē līdzšinējos A. Timermani (no Kolorado Springas), I. Balodi, J. Richteru un O. Runiku, bet no jauna G. Masīti. Revīzijas komisijā izraudzīja E. Lindemani, K. Krustu un A. Ziediņu, bet par vanadžu kopas priekšnieci Irmu Valasi. Atzīmējama jaunās audzes iesaistīšanās DV saimes darbā, jo G. Masītis un A. Ziediņš ir tikai 22 gadus veci.

V. Z.

PORTLANDE

● Oregonas latviešu draudze 19. februārī Portlandē atzīmēja savas pastāvēšanas 15. gadasvētkus. 1952. gadā, prof. K. Kundziņa atbalstīti, iniciātori M. Ūdre, R. Zariņa un A. Trapāns nodibināja reliģisku kopu, bet jau 1954. gada Ticības atjaunošanas svētkos tapa Oregonas latviešu draudze, kuŗa tagad aptveŗ visu plašo Oregonu ar kopām Sēlemā un Judžīnā. Vairāk nekā 10 gadu draudzes mācītājs ir Jānis Cilnis. Draudzes gadasvētkus ievadīja garīgs koncerts, kurā piedalījās mecosoprāns Ida Trapāne, basbaritons Andrejs Kurmiņš un Portlandes latviešu koris dir. A. Bērķa vadībā. Ērģeļu solo spēlēja un pavadījumus veica V. Lapše, Br. Ritmanis un I. Bruniņa. Vēlāk baznīcas zālē notika arī laicīgs koncerts, kurā latviešu komponistu darbus dziedāja A. Kurmiņš un I. Trapāne, koris sniedza 3 tautas dziesmas, bet Maruta Matīsa izpildīja klavieŗu solo. Apsveicēju virkni ievadīja vietējo organizāciju pārstāvji: no draudzes dāmu komitejas Dz. Karlberga (aploksne), no Sēlemas kopas L. Sidlovska (aploksne), no Judžīnas kopas M. Reinholda (Bībele), no Oregonas latviešu biedrības H. Saukants, no Oregonas latviešu koŗa un DV apvienības F. Kurmiņš. Bija arī apsveikumi no ilggadējiem draudzes darbiniekiem T. Trapāna, R. Matīsa u.c. Rakstveida novēlējumus bija sūtījis archibīskaps A. Lūsis, LELDAAs pārvaldes pr-ks prāv. A. Veinbergs, prāv. A. Ernstsons, māc. O. Kleinbergs, māc. E. Mačs u.c. Gadasvētku izskaņā viesi vēl pakavējās pie kafijas un dāmu komitejas sarūpētā azaida galda.

Z. Ritmanis

FILADELFIJA

● Dr. Nikolajs Vīksniņš 18. februārī Korporāciju kopas rīkotā vakarā Brīvo latvju biedrības namā konspektīvā, bet toties saistošā stāstījumā referēja par jaunākajiem atzinumiem Latvijas vēstures pētīšanā. Vēstures pavedienu šķetināšanu referents sāka ar pazīstamo teoriju par indoeiropiešu pirmdzimteni, kuŗa, pēc vairāku vēsturnieku atzinuma, varētu būt bijusi Baltijas telpā. Tā kā baltu vēstures pētīšanā roku rokā sadarbojas latviešu un lietuviešu vēsturnieki, Dr. Vīksniņš īpaši izcēla lietuviešu zinātnieces Gimbutienes paveiktos pētījumus („The Balts"). Vēsturniece minētajā apcerējumā norāda, ka baltu cilšu ekspansija (apm. 2. gadu tūkstotī priekš Kr.) sasniegusi ārkārtīgi plašus apmērus. Balti aizvirzījušies ne vien ziemeļos līdz Somijas dienvidmalai, bet austrumu virzienā aizsnieguši pat Urālu pakāji. No tā redzams, ka baltiem toreiz bijusi milzīga lielvalsts — fakts, kas līdz šim noklusēts un palicis neizvērtēts. Izklīšana milzīgajā telpā tomēr nelabvēlīgi atsaukusies uz baltu cilšu likteni, vājinot aizstāvēšanās spēkus. Kad sakustējās slavi, balti nespēja savu „lielvalsti" ar pārlieku izklaidētajiem spēkiem nosargāt, un tā austrumu nomales ar laiku zaudēja, ienaidniekam nodalītos tautas brāļus vai nu izkaujot, vai arī pārtautojot. Izstaigājot vēlāko laiku zīmīgākos vēstures posmus, Dr. N. Vīksniņš uzsvēra, ka Latvijas vēsturi nodomāts izdot 7 sējumos, no kuriem 3 jau iespiesti, bet citi sagatavošanā. Pēc referāta bija spraigas debates, rodoties jauniem ierosinājumiem un dzirdēto paplašinot un padziļinot.

● Brīvo latvju biedrības gada sapulcē 19. februārī jaunajā „75 gadu jubilejas" valdē ievēlēti: priekšsēdis Dr. Andrejs Rudzis, vicepriekšsēdis Ojārs Jurjāns, sekretārs Ādolfs Vidzirkste, kasieris Andrejs Brošs, finanču darbvedis Arnolds Trucis, rīcības direktors Staņislavs Jaunzems, mājas pārzinis Nikolajs Rītiņš, bet ārpus tiešā valdes sastāva par sekretāra palīgu piesaistīts Boriss Jaunākais. Revīzijas komisijā: Jānis Jendze, Voldemārs Jansons un Vilis Hofmanis. Būvkomisijā apstiprināti: Voldemārs Jansons, Džons Grava un Andrejs Brošs. Dāmu komitejas prezidijā priekšsēde Elizabete Kupfere, sekretāre Brigita Foldāte un kasiere Mirdza Ūdre. Par kārtībniekiem izraudzīti Jānis Berķis, Donāts Kokojončiks un Voldemārs Šmitchens.

Ik.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSAJIET VELTI ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Danforth — Broadview: 8 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, privāts iebraucamais ceļš un garāža. Cena $24.500, iemaksa $5.000.

Willowdale: Atsevišķa 7 istabu māja, 2 vannas istabas, privāts iebraucamais ceļš un garāža. Cena $20.000. Iemaksa $4.000.

Bathurst — Lawrence: Atsevišķa 6 istabu māja, privāts iebraucamais ceļš un dubultgarāža. Cena $19.500, iemaksa $3.000.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

KAD LAIME UZSMAIDA VAI GAŖĀM PAIET

Sv. Andreja draudzes Toronto rīkotajā bazārā 26. februārī ar 2000 lozēm kopskaitā varēja iegūt 500 laimestu. Uzņēmumā pa kreisi: 8 gadus vecā Ruta Strazda un 7 g. vecais Ādolfs Strazds apskata laimestos izlikto tālskati, kuŗu ļoti vēlējās laimēt; kaut viņi pirka daudz ložu, laime tomēr bez uzsmaidīšanas pagāja gaŗām. Laimīgāks izrādījās 8 gadus vecais Juris Dilevko (uzņēmumā pa labi), kas apņēmīgi noteica: „Es nekad vēl neesmu nekā vinnējis, tomēr šoreiz dabūšu pašu galveno laimestu - svečturus!" Viņš nopirka lozi un — patiešām: laime uzsmaidīja, un Juris varēja laimīgs doties mājup ar svečturiem!

Foto: J. Ligers

TIKKO IZDOTA
LATVIEŠU KAŖA INVALIDU APVIENĪBAS ASV
SKAŅU PLATE NO 1 (MONO L.P. 33⅓ Hi. Fi.)

ES DZIEDĀŠU PAR TEVI, TĒVU ZEME

SKAIDRĪTE PRINCE, soprāns. ANATOLIJS BĒRZKALNS pie klavierēm.

1. Es dziedāšu par tevi, tēvu zeme, J. Graubiņš
2. Mirdzas dziesma ... J. Vītols
3. Sapņu tālumā ... J. Vītols
4. Tik sen ... J. Vītols
5. Laimīte ... J. Vītols
6. Vakara dziesma ... J. Kalniņš
7. Vienmēr kāda zvaigzne aust ... J. Kalniņš
8. Tev, zaļais lauks ... H. Berīno
9. Lūgšana (kantāte) ... A. Jurjāns
10. Sāpes un cerības ... P. Šūberts
11. Verdzenes dziesma ... A. Kalniņš
12. Svešumā klīstot ... A. Kalniņš
13. Manā dzimtenē ... B. Skulte
14. Sapņu zeme ... B. Skulte
15. Karogs ... A. Žilinskis

Pasūtinājumus skaņu platei adresēt: LATVIAN AMERICAN DISABLED VETERANS, INC. 2825 GRAND CONCOURSE, BRONX, N.Y., 10468 (telefons FO 5-8869)

Pievienojot $5.— ziedojumu, Jūs būsit atbalstījuši arī BRĀĻU KAPU un „ROTAS" tālāku izbūvi.

✝

Mūsu dienesta draugs — Latvijas aviācijas pulka lidotājs
VIRSNIEKA VIETNIEKS

TEODORS KAMINSKIS

aizgājis Dieva mierā šāgada 8. janvārī Sv. Katrīnās, Ontario.

Tu dzīvosi atmiņās . . .

Sāp
A. VJAKSE
K. KRŪMIŅŠ AR ĢIMENI

A. EGLĪTIS — **TV RENTAL**
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

AG ROTAS
A. GUGĀNS
ZELTKALIS
Darbnīcā — tel. 444—4033
25 Moccasin Trail
Don Mills Ont.

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
Tel. EM 6—5946
Suite 545
17 Queen Street E.,
Toronto 1 Ontario.
Atvaļinājumā no 3.—20. martam. Steidzamības gadījumos zvanīt
Mr. R. E. Bombier, LE 2-1926

PILNĪGI GARANTĒTA NAUDA UZ LATVIJU
caur Vneshposyltorg Maskavā
US DOLARU KUPONI DOLARU VEIKALIEM,
par kuŗiem jūs esat daudz dzirdējuši. Jūsu piederīgie var izvēlēties labākos amerikāņu, Rietumeiropas un vietējos ražojumus, kā pārtiku, tekstīlijas, apģērbus, mājsaimniecības priekšmetus un daudzas citas lietas, kuŗas nav dabūjamas par rubļiem. Cenas samazinātas vairāk nekā par pusi. Dolaru veikali atrodas visās lielākās pilsētās, bet kur nav, iespējams pasūtināt pa pastu.
NAV JĀMAKSĀ NODEVA. Saņēmējam nav nekas jāmaksā par šo pakalpojumu, jo izdevumus sedz VNESHPOSYLTORG.
Nav atvilkumu. Parakstītas kvītis. Nav ierobežojumu sūtīšanas summai.
Pasūtiniet tikai caur INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010.
Pieprasiet jauno cenrādi.

Estd 1874
Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St W
RO 7-3153
Parkošana abās bēru mājās.

MŪSU KOPDARBĪBA

TREŠĀ LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBU APVIENĪBAS KONFERENCE MONTREALĀ. — MONTREALAS LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBAS 5 GADI

Montrealā 18. februārī ieradās Latviešu kreditsabiedrību apvienības valdes priekšsēdis A. Svenne, lai noorganizētu trešo apvienības konferenci.

Pēc iepriekšējas sazināšanās ar Latvijas konsulu Montrealā V. Tomsonu un pasaules izstādes latviešu dienu rīcības komitejas priekšsēdi B. Innusu, A. Svenne piedalījās Montrealas latviešu kreditsabiedrības paplašinātā valdes sēdē, kuŗā pārrunāja konferences organizēšanas jautājumus. Vienojās, ka konference notiks Montrealā latviešu dienu laikā, 20. maijā, laikā no plkst. 10 rītā līdz 2 pēcpusdienā. Konferences laiks izraudzīts ar aprēķinu, lai tautieši, kas ieradīsies uz pasaules izstādi Montrealā, varētu piedalīties konferencē, latviešu dienu sarīkojumos un apskatīt arī izstādi. Apspriedē noskaidrojās, ka konference var notikt Latviešu namā, kur pašreiz mitinās arī Montrealas latviešu kreditsabiedrība. Tā arī uzņēmās namatēva pienākumus konferencei. Pārrunāja arī konferences darba kārtu, bet tās sīkāku noformēšanu atstāja Latviešu kreditsabiedrību apvienības valdes ziņā.

A. Svenne piedalījās arī Montrealas latviešu kreditsabiedrības 5 gadu jubilejas svinībās. Montrealieši bija rīkojuši azaidu saviem biedriem un lūgtiem viesiem mājīgajā Victoria Hall telpās, kur pie klātiem galdiem ap 30 kreditsabiedrības darba veicinātāju pakavējās pārrunās par aizvadītiem 5 gadiem. Apsveikuma vārdus teica Latvijas konsuls Montrealā V. Tomsons, A. Svenne Latviešu kreditsabiedrību apvienības un Toronto latviešu kreditsabiedrības vārdā, B. Innus latviešu dienu rīcības komitejas uzdevumā un V. Kraulis Montrealas latviešu nama fonda valdes vārdā. Rakstveida apsveikumu no Ņujorkas bija atsūtījis Montrealas latviešu kreditsabiedrības dibinātājs un tās pirmais priekšsēdis J. Zālīte.

Tai pašā dienā notika arī Montrealas latviešu kreditsabiedrības gadskārtējā biedru sapulce, kuŗā pieņēma 1966. gada darbības pārskatus un ievēlēja amatpersonas šim darbības gadam. Sniegtais pārskats uz pag. gada 31. decembri rādīja, ka kreditsabiedrība pirmajos piecos gados darbojusies ar labām sekmēm. Tās aktīvs uz minēto dienu bija 105.000 dol. apaļos skaitļos, bet biedru skaits 216. Noguldījumu kontā bija pāri par 98.000 dol., bet aizdevumu kontā 87.680 dol. Tā peļņa 1966. gadā bijusi 5117 dol. Sapulcē šo peļņu sadalīja, paaugstinot dividendes biedriem uz 4½% un piešķirot pabalstus latviešu skolai, latviešu bērnu nometnei un citām jaunatnes un kultūras organizācijām.

Minētie skaitļi un sapulces telpās izstādītās diagrammas rādīja, ka Montrealas latviešu kreditsabiedrības bilance un biedru skaits nepārtraukti audzis, sasniedzot jau minēto līmeni. Ja ievēro nelielo un stipri izkaisīto Montrealas latviešu grupu, tad jāatzīst, ka sasniegumi ir stipri pāri viduvējiem. Ja rēķina, ka Montrealā dzīvo apmēram 1000 latviešu, tad 216 kreditsabiedrības biedri veido apmēram 20% no latviešu kopskaita. Zinot faktu, ka, pēc pēdējiem statistikas datiem, tikai 5% latviešu brīvajā pasaulē iesaistījušies kreditsabiedrībās, jāatzīst par nepamatotām ļaužu valodas, ka Montrealas latvieši nav atsaucīgi pašu kopīgajiem pasākumiem. Atsaucība ir bijusi laba, un liekas, ka Montrealas latvieši ir atsaucīgi visām tām lietām, kuŗas vajadzība prasa. Jācer, ka atsaucība vairosies un ka Montrealas latvieši un viņu kreditsabiedrība gūs vēl labākus panākumus turpmākajos darbības gados.

Atbalstīsim visi Montrealas latviešu centienus un pasākumus! Brauksim visi uz latviešu dienām Montrealā 20. un 21. maijā. Piedalīsimies kuplā skaitā Montrealas latviešu sarīkojumos un pasākumos!

A. S.

Piešķirti Zelta globi

Izdarot plašu aptauju visas pasaules presē, Holivudas ārzemju žurnālistu savienība atzinusi Džūliju Endrjūsu (Andrews) un Stīvu Makkvīnu (McQueen) par populārākajiem kinoaktieriem pasaulē. Īpašā svinīgā banketā viņus 15. februārī apbalvoja ar simboliskajiem Zelta globiem. Dalot pārējās godalgas par izcilākajiem sasniegumiem kinomākslā 1966. gadā, lielāko ievērību guva angļu vēsturiskā drāma „A Man For All Seasons" kā gada izcilākā drāmatiskā filma, kuŗu godalgoja arī par labāko režiju (Freds Cinemans), labāko scenāriju (Roberts Bolts) un labāko drāmatisko tēlojumu (Pauls Skofilds). Skofilds ir viens no ievērojamākajiem Anglijas skatuves aktieriem un filmā uzstājas pirmo reizi. Par gada labāko komēdiju atzina satīru „The Russians Are Coming", bet par labāko filmu svešvalodā — franču psiholoģisko drāmu „A Man and a Woman". Šīs filmas galvenās lomas tēlotāja — franču aktrise Anuka Aimē (Anouk Aimee) — saņēma globu kā labākā pērnā gada drāmatiskā tēlotāja. Kā ievērojamākos filmu komiķus apbalvoja amerikāņi Alanu Arkinu (The Russians Are Coming) un anglieti Linnu Redgrevi (Georgy Girl). Par izcilākajiem sasniegumiem blakuslomās globus saņēma angļu aktieris režisors Ričards Atenboro (Attenborough, „The Sand Pebbles") un havajiete Džoselīne Lagarde (Joselyne Lagarde, „Havaii"). Par izcilāko mūzikālo pavadījumu globu ieguva Elmers Bernstīns (Havaii), par labāko kinodziesmu Berts Kemferts (A Man Could Get Killed), bet par sološākajiem jaunajiem aktieŗiem atzina amerikāni Džēmu Farentīno un zviedrieti Kamillu Sparvu.

A. E.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

5. martā — pl. 6 vak. Raudupietes izrāde Sv. Andreja b-cas sarīk. zālē — DV teātris

11. martā — pl. 7.30 vakarā Latviešu kaŗa invalidu apvienības dāmu komitejas balle „Sievietis gūstā" Latviešu namā.

12. martā — plkst. 3 p.p. Latviešu namā Gaujas gadu vienība rīko „Lieldienas brauc"

18. martā — pl. 7.30 Pretkomūnistisks vakars „Tev nebūs aizmirst" jauniem un veciem — Latviešu nama augšējā zālē.

17. martā — pl. 8 vak. Kalpaka bataljona piemiņas balle Te Inn on the Park, Centennial Ballroom, Toronto Korp. kopas sarīkojums.

19. martā — plkst. 7 vak. Latviešu namā Vasarsvētku draudzes dievkalpojums. Par tematu: „Kā var pierādīt Dieva esamību?" runās E. Straumers.

19. martā — pl. 5 p.p. Latviešu nama dāmu komiteja rīko „Jaunatnes koncertu" Latviešu namā, 491 College St. Piedalās: Toronto konservātorijas un mūzikas studiju audzēkni.

30. martā — plkst. 8,30 Latviešu kamermūzikas vakars Latviešu nama zālē. Piedalās Anglijas mākslinieki: Maija Lielause (flauta), Jack McDougal (vijole) un Maria Solimini (klavieres). Koncertapvienības sarīkojums.

8. aprīlī — viru koŗa Viesturs gadskārtējais koncerts.

9. aprīlī, — pl. 4 p. p. Latviešu namā Tērvetes 19. skautu vienības gada svētku koncerts. Piedalās Ksenija Brante un Toronto koklētāji, pie klavierēm Edīte Timermane.

15. aprīlī — pl. 7 vak. DV futbolistu balle ar karalienes vēlēšanām Latviešu namā.

29. aprīlī — pl. 8 vak. Northern Secondary School — ALT Vašingtonas ansambļa viesizrāde.

13. maijā — plkst. 7.30 DV maija balle „Kādreiz maijā" Latviešu namā.

21. oktobrī — ALT Bostonas ansambļa viesizrāde Itona auditorijā.

NIAGARA

4. martā — plkst. 6.30 vakarā anglikāņu Sv. Jāņa baznīcas zālē, 580 Portage Rd., Jelgavas skautu 15. un Saulkrastu gaidu 11. gadasvētki.

HAMILTONĀ

4. martā — pl. 11 no rīta Kanadas DV delegātu sapulce HLB namā 16 Queen St. N.

4. martā — pl. 6.30 vak. Hamiltonas DV rīkotais koncerts - dutu vakars Rainbow zālē (Sanford un King) ar A. Kalniņas, P. Geistauta un komp. I. Saksa piedalīšanos. Plkst. 8 vak. saviesīgs vakars ar balli.

5. martā — pl. 9 no rīta Kanadas DV delegātu sapulces turpinājums HLB namā.

5. martā — pl. 10 no rīta Plkv. O. Kalpaka svētbrīdis Kanadas DV delegātiem sanākot, Latv. ev.lut. Kristus draudzes baznīcā, 18 Victoria Ave. S. Piedalās: māc. E. Pavasars, baritons P. Geistauts un komp. I. Sakss.

SV. KATRĪNAS

12. martā — pl. 3 pēcpusdienā Slovaku zālē (Page un Welland krustojumā) DV teātra Kanadā viesizrāde — A. Brigaderes „Raudupiete".

AUTOMOBILI UZ PADOMIJU 10% LĒTĀK

Gadījumā, ja plānojat pasūtināt saviem piederīgiem auto, dariet to tagad. Izmantojiet pazeminājumu, kurš spēkā ar 1967. g. 20. martu.

VOLGA GAZ — 21 US	
Parastā cena	$2837.45
Pazeminātā cena	2553.70
Jūs ietaupat	283.75
VOLGA GAZ 21—R	
Parastā cena	$2637.99
pazeminātā	2365.19
Jūs ietaupat	262.80
MOSKWITCH 408 E	
Parastā cena	$2172.09
pazeminātā	1954.88
Jūs ietaupat	217.21
MOSKWITCH 408	
Parastā cena	$1954.88
pazeminātā	1759.39
Jūs ietaupat	195.49
ZAPOROZHETS	
Parastā cena	$1064.00
pazeminātā	957.60
Jūs ietaupat	106.40

Ietaupiet naudu! Pasūtiniet tagad. Pasūtiniet tikai caur **INTERTRADE EXPRESS CORP.:** 125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010, U. S. A. Pieprasiet jaunāko cenrādi.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.

Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss. ....

Adrese: ....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ....

.... abonementa uzsākšanai pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

PUĶU VE
Vensus
Zied toju bām
Piegādā Lielto pārsūta uz visā jā pasaulē. 231 tālr. LE 4—46 darba LE 3—4

Atstājiet savas krāsainās un melr attīstīšanai un kopēšan
DV Grāmatnīcā, 491 College St., T

Jaunas lielas grāmatas 19

K. Mülenbachs — J. Endzelīns — E. H
LATVIEŠU SINONIMU VĀRDNĪ
sastādījuši: E. Grīnberga, O. Kalnciems, G. J. Ozols. Abpusēja, 528 lapp. Šī ir visnepiecieš mata katram latviešu valodas lietotājam. Grā (trimdas indekss 1.77, mūsu 1.13) noteikta ies zemākā, lai to spētu iegādāties skolas, kopa kam tā vajadzīga.

J. Jaunsudrabiņa—ZAĻĀ GRĀMAT
abas grāmatas kopsējumā greznā iz
Baltā grāmata ir vecāka un plašāk pazīstam ir literāri daudz pārāka. Šis ir nelaiķa rak ievērojamākais darbs.

Abas grāmatas ir jau iespiest
Piesūtīsim tikai pēc pasūtināj

Sagatavošanā LATVIEŠU TAUTAS TEIKU U
8. sējums ....

Sagatavojam un iznāks vēl šopavasar visiev darbs par Baigo gadu
J. Kronlina—379 DIENAS ......
Latviešu skolu jaunatnes un audzinātāju p Baigajā gadā, vēsturiska dokumentācija ar f rīkojumu un propagandas citējumiem, sk testību u. t. t. Neviens romāns nav pilnīgā par šo reālo īstenību. Ikkatrs no mums bija tieši personīgi saistīts ar Baigā gada terror tībām.

Tūlīt pēc šīs grāmatas sekos ORIĢINĀLKR
J. Rozentāla—GLEZNU MAPE
ar rakstiem latviešu un angļu valodā.

Dr. Andersona un citu autoru lielākais iz Latviju, vēl pārāks par Cross Road — LAT formātā, pāri par 500 lapp.
LATVIJA 50 GADOS—Latvia in 5

LATVIEŠU VĒSTURE DZEJĀ un
2. sējums ASINIS un UGUNIS ..
3. sējums SVEŠOS CEĻOS un PA

LATVIEŠU TAUTAS TEIKU UN PASAKU
R. BLAUMAŅA KOPOTU RAKSTU 11. sē
Dabūjami atkal pilni kompl. vai atsevi

CITAS JAUNĀS GRĀMATA
A. Amendas biogr. rom. — APASIONATA
A. Niedras romāns — UGUNĪ ....
J. Jaunsudrabiņa — SLIŅĶU VIRSNIEKS
DZINTARJŪRAS VASARA, 1. sēj. ....

Visas grāmatas pieprasāmas un pieteicamas
Pasūtinot apgādā, 20 proc. atlaide — vai ma par brīvu saņemat prēmiju grāmatas pēc 50 proc. no pasūtinājuma kopvērtības.
Ja kādam vēl nav, pieprasiet visu izdevumu tas dodam arī uz nomaksu.

Apgāds LATVJU
P. O. Box 332, Waverly,

PASŪTINĀJUMS apgādam LATVJU
LATVIEŠU SINONIMU VĀRDNICA ....
Jaunsudrabiņa ZAĻĀ GRĀMATA, kops
J. Kronlins — 379 DIENAS ....
J. Rozentāla GLEZNU MAPE, Biogr. ....
....
Kopā ....
....
samaksai nosūtu net. total ....
Maksāju pilnu grāmatas cenu un lūdzu 50% kopvērtības sekojošas prēmiju grāmat
....
....
Adrese: ....
parak

PUĶU VEIKALS

Ziedi un ziedu sakār tojumi visām vajadzībām

Piegādā Lieltoronto robežās un pārsūta uz visām pilsētām brīvajā pasaulē. 231 Roncesvalles Ave., tālr. LE 4—4645, Toronto, pēc darba LE 3—4037

A. PUTNIŅŠ

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai

DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

Jaunas lielas grāmatas 1967 gadam

K. Mülenbachs — J. Endzelīns — E. Hauzenberga

LATVIEŠU SINONIMU VĀRDNĪCA . . $6.00

sastādījuši: E. Grīnberga, O. Kalnciems, G. Lukstiņš un J. Ozols. Abpusēja, 528 lapp. Šī ir visnepieciešamākā grāmata katram latviešu valodas lietotājam. Grāmatas cena (trimdas indekss 1.77, mūsu 1,13) noteikta iespējami viszemākā, lai to spētu iegādāties skolas, kopas un katrs, kam tā vajadzīga.

— — — — — — —

J. Jaunsudrabiņa—ZAĻĀ GRĀMATA . . . $7.80

abas grāmatas kopsējumā greznā izdevumā.

Baltā grāmata ir vecāka un plašāk pazīstama, bet Zaļā ir literāri daudz pārāka. Šis ir nelaiķa rakstnieka visievērojamākais darbs.

— — — — — — —

Abas grāmatas ir jau iespiestas.
Piesūtīsim tikai pēc pasūtinājuma.

— — — — — — —

Sagatavošanā LATVIEŠU TAUTAS TEIKU UN PASAKU 8. sējums $7.80

— — — — — — —

Sagatavojam un iznāks vēl šopavasar visievērojamākais darbs par Baigo gadu

J. Kronlīna—379 DIENAS $7.80

Latviešu skolu jaunatnes un audzinātāju piedzīvojumi Baigajā gadā, vēsturiska dokumentācija ar fotografijām, rīkojumu un propagandas citējumiem, skolnieku pretestību u. t. t. Neviens romāns nav pilnīgāk uzrakstīts par šo reālo īstenību. Ikkatrs no mums bija tieši un netieši personīgi saistīts ar Baigā gada terroru un neprātībām.

— — — — — — —

Tūlīt pēc šīs grāmatas sekos ORIĢINĀLKRĀSĀS

J. Rozentāla—GLEZNU MAPE $24.00

ar rakstiem latviešu un angļu valodā.

— — — — — — —

Dr. Andersona un citu autoru lielākais izdevums par Latviju, vēl pārāks par Cross Road — LATVIA, dubultformātā, pāri par 500 lapp.

LATVIJA 50 GADOS—Latvia in 50 years $19.80

— — — — — — —

LATVIEŠU VĒSTURE DZEJĀ un GLEZNĀS
2. sējums ASINIS un UGUNIS $6.80
3. sējums SVEŠOS CEĻOS un PAJUMTĒ $6.80

— — — — — — —

LATVIEŠU TAUTAS TEIKU UN PASAKU 9. sēj.	$7.80
R. BLAUMAŅA KOPOTU RAKSTU 11. sēj.	$5.20

Dabūjami atkal pilni kompl. vai atsevišķi sējumi.

— — — — — — —

CITAS JAUNĀS GRĀMATAS:

A. Amendas biogr. rom. — APASIONĀTA, 1.—4.	$9.60
A. Niedras romāns — UGUNI	4.00
J. Jaunsudrabiņa — SLIŅĶU VIRSNIEKS	4.00
DZINTARJŪRAS VASARA, 1. sēj.	6.80

— — — — — — —

Visas grāmatas pieprasāmas un pieteicamas visās grāmatnīcās.

Pasūtinot apgādā, 20 proc. atlaide — vai maksājot pilnu cenu, par brīvu saņemat prēmiju grāmatas pēc jūsu izvēles par 50 proc. no pasūtinājuma kopvērtības.

Ja kādam vēl nav, pieprasiet visu izdevumu katalogu. Grāmatas dodam arī uz nomaksu.

Apgāds LATVJU GRĀMATA
P. O. Box 332, Waverly, Iowa, U.S.A. 50677

PASŪTINĀJUMS apgādam LATVJU GRĀMATA

LATVIEŠU SINONIMU VĀRDNĪCA	$6.00 ....
Jaunsudrabiņa ZAĻĀ GRĀMATA, kops.	$7.80 ....
J. Kronlīns — 379 DIENAS	$7.80 ....
J. Rozentāla GLEZNU MAPE, Biogr.	$24.00 ....
Kopā	$........
	$........
samaksai nosūtu net. total	$........

Maksāju pilnu grāmatas cenu un lūdzu piesūtīt par 50% kopvērtības sekojošas prēmiju grāmatas par brīvu:

....

....

....

Adrese: ....

....

.... paraksts

PĀRSŪTĀM naudu uz LATVIJU

US $10.- pret 9 jauniem rubļiem Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.

DV SAIMNĪSU NODAĻA, 491 College St., Toronto 4, Ont.

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto

Ir liela starpība apdrošināšanā

VALD. BEBRIS
Rūpējas par jūsu drošību jau 16 gadu
PL 9-0266.

LATVIEŠU NAMS
izīrē telpas
sarīkojumiem un viesībām
Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak. Sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.
Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko arī godību galdus.
TELEFONS 922—2931
491 College St. Toronto.

MĀRTIŅU ELEFANTU
lūdz atsaukties
L. Grike.
Rakstīt: Latvijas P. S. R. Rīgā, Remines 1—1.

NOSŪTIET NAUDU UZ LATVIJU
Nauda nosūtīta caur
GRAMERCY
tiek izsniegta kā nauda caur ārzemju tirdzniecības banku Maskavā. Jūs esat nodrošināti tikai ar licenzētu firmu pakalpojumiem.
BEZ STARPNIECĪBAS. NAV APSLĒPTU MAKSĀJUMU.
Mums ir 20 gadu pieredze klientu apkalpošanā.
Visi pārvedumi garantēti pilnos apmēros un apdrošināti. Licenzēts pie bankas un apdrošināšanas departamenta. Nodrošināts: ar $20.000.00. Oficiālas USSR kvītis ar saņēmēja parakstu. Piegāde 2 nedēļās. Bez atvilkumiem. Tarifs: 9 rubļi par US $10.00. Nodeva: līdz $30.00 — $2.75, virs $30.00 — 10%.
GRAMERCY SHIPPING, INC.
744 Broad Street, Newark, N. J. USA.

Augstākās kvalitātes krievu ražojumi.
SPECIĀLI!
Pazeminātas cenas uz Lieldienām automobiļiem līdz 1967. g. 20 martam.
Izmantojiet šo piedāvājumu!
Vai sūtiet US dolaru dāvanu kuponus preču izvēlei jaunajos Dolaru veikalos. Par šiem pakalpojumiem nav jāmaksā.
Pieprasiet mūsu jaunāko piedāvājumu katalogu ar rietumu pārtiku un tekstilijām.
GRAMERCY
118 E 28th Street, New York, 10016.
118 E. 28 St., New York, N.Y.

Ernests Dundurs

dzimis 1912. gada 7. decembrī Rubas pagastā,
miris traģiskā nāvē 1967. gada 16. februārī,
apglabāts 20. februārī Jorkas kapsētā Toronto.

Dziļās sērās

SVAIŅI AR ĢIMENĒM LATVIJĀ,
AUSTRĀLIJĀ UN KANADĀ

MAX RICHTER
REALTOR — TEL. 244-6233, TORONTO
DELIKATEŠU VEIKALS
YONGE IELĀ — labākajā rajonā, daudz latviešu klientu, skaistas veikala telpas un labi nostādīts veikals. Ļoti laba vieta naudas iegūšanai. Iemaksa $4.500.-.
Nesaistošai informācijai zvaniet nekavējoties tālr. 244-6233

INTERIORS
by AUSEKLIS JANSONS
Paklāji — vietējie un importētie
Aizkari — Mēbeles — tīka vai valrieksta koka — Eļļas gleznas
2912 DANFORTH AVE., TORONTO 13
telefons 698-1469

ELZA PĒRKONE
Sejas un matu kopšana. Preparāti. Matu veidošana, krāsošana, ilgviļņi. Ik dienas.
DEBORAH—ANN'S Beauty Salon
1 A Browning Ave., HO 3—5198, Toronto.

VALUTE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI - PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas KIVLENIEKS
VEIKALA UN DARBNĪCA 964½ Bloor St. W., Toronto 4 Ont., tālr. 533—2837
Tautiešiem atlaide

Toronto Window MFC Co. Ltd
165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.
Piedāvā augstākās kvalitātes alumīnija logus un durvis.
Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.
LABS DARBS. MĒRENAS CENAS.
Nesaistošai informācijai zvanīt
darbā 889-1471, mājās BA 5-5314.
Edvardam vai Aldonai SPROĢIS

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5, ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

ZIGFRIDS ART POTTERY
ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS
KERAMIKAS DARBNĪCA - SALONS
1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6-8183
viena tramvaja pietura rietumos no Lansdowne.
Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIKU un citus LIETIŠKĀS MĀKSLAS ZSTRĀDĀJUMUS.
◉ Turpat dabūjami BILŽU LOGATI. ◉

MĒS IESPIEŽAM
▪ LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES
▪ VIZĪTKARTES
▪ DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM
▪ KONCERTU PROGRAMMAS
▪ SARĪKOJUMU BILETES
▪ PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
▪ VĒSTULU VEIDLAPAS, APLOKSNES
▪ GRĀMATAS, ŽURNĀLUS
Labs darbs. — Mērenas cenas.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.
LATVIJA - AMERIKĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.
CANADA.
TEL.: 921—7121
CODE 416

DĀVANU SAIŅI
uz Baltijas valstīm, Ukrainu un Padomju Savienību.
Mēs nosūtām pārtikas saiņus līdz 33 mārciņām.
Lūdzu pieprasiet mūsu katalogu.
Bezmuitas dāvanas: Automobiļi, ledusskapji, veļas mazgājamās mašīnas, šujammašīnas, motocikleti, velosipēdi, televīzijas aparāti, foto aparāti u. c.
Mēs arī pārsūtām jūsu pakotos saiņus līdz 17¾ mārc netto. Šie sainīši ir pilnīgi apdrošināti.
Mūsu veikalā ir daudzas un dažādas mantas piemērotas sainīšiem.
Ārpus Toronto dzīvojošie klienti, sūtiet savus pasūtinājumus un sainīšus ar ekspresu vai pastu mums tālākai nosūtīšanai. Samaksu nokārtosiet vēlāk pēc mūsu paziņojuma saņemšanas.
Lietuviešu uzņēmums.
BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Avenue, Toronto 3, Ont.
Tel. 531-3098

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

KAS? KUR? KO? TORONTO

Robertson Motors - 1515 Danforth Ave., Toronto, tel. HO 6-1131
Pārstāvis HANS PLAUDE
Chevrolet - Oldsmobile - Chevy - Chevelle

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS.

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca
1095 QUEEN ST. E.
HO 6-5152

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. CUKULS

789-1511
Alfred Stikuts Realtor
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
A. STIKUTS, FRI.
2889 Dufferin St. 789-3949

BĒRZIŅŠ Realty Ltd.
Arnolds Bērziņš
316 Harbord St. LE 4-8447
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — visos pilsētas rajonos.
APDROŠINĀŠANA — auto, mēbeles, mājas un dzīvību.
OBLIGĀCIJAS — māju un auto aizdevumi.
NOTĀRS — līgumi, noraksti, tulkojumi.

O. J. PUĶĪTIS, B.A., LL.B.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
Tālrunis 364—9276
885 Dundas Street West
Toronto 3, Ontario

Everlast Heating Co. 463-3613
Ierīko jaunas un labo vecas gāzes un eļļas apkures ierīces.
Īpašn. A. RASA Tālr. mājās 465-5317

CREST FLORISTS HU 7-0491
567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)
Ziedi katrai vajadzībai. A. Nulīša, V. Reinholda un G. Tiltiņa gleznas.
Latviskās rotas lietas. ELMĀRA GULBIS

BOUCK, HETHERINGTON, FALLIS, TRIVETT & PARK
BARRISTERS and SOLICITORS
tel. 863—4451
365 Bay Street, Toronto

KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
▪ attīstīšana ▪ palielinājumi ▪ duplikāti ▪ citi darbi ▪ izcilus kvalitāte ▪ atlaide ▪
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363—6496

UNO MANKIN REALTOR
Member Toronto Real Estate Board Ont. Association of Real Estate Boards.
KONST. KĀRKLIŅŠ
Pārstāvis
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

SVEICAM DARBA KOLLĒGU KONSTANTINU KĀRKLIŅU
50. ŠŪPĻA SVĒTKOS!
UNO MANKINS UN DARBINIEKI.

SPORTS

PŪCE PĀRSPĒJ STĪNU

Torontietis Juris Pūce starptautisko tabulu vērtējumā ir Kanadas otrs visu laiku labākais vieglatlēts — tūlīt aiz divkārša pasaules sprinta rekordista Džeroma. Kopš Ziemeļtoronto vidusskolas beigšanas Juris Pūce studē un startē ASV, pēdējā laikā Nevadas universitātē Reno. Vasaras mēnešus viņš pavada pie vecākiem Toronto, ir Latviešu vieglatlētu kluba biedrs un startē latviešu rīkotās sacīkstēs, bet sen vairs viņam nebija iznācis piedalīties Toronto kanadiešu sacīkstēs. Daba necieš tukšumu, un tā par šejieniešu sporta publikas mīluli un „elku" mešanu disciplīnās bija kļuvis Britu kopvalsts meistars lodes grūšanā Dēvids-Stīns.

Ar prieku tādēļ Juris Pūce pieņēma aicinājumu startēt lielajās telpu sacensībās Toronto. 24. februāra vakarā viņš stājās 13.000 skatītāju priekšā ar klusu apņemšanos iespēt divas lietas: pieveikt Stīnu un aizgrūst lodi vismaz 60 pēdu tālu. Jau ar pirmo mēģinājumu Pūce tika pāri 60 pēdu līknei, divkāršajam amerikāņu olimpisko spēļu uzvarētājam Obraienam spējot „tikai' 58, bet Stīnam 56 pēdas. Otrs grūdiens bija vēl krietni tālāks, taču Pūce nenoturējās aplī, mēģinājumu neskaitīja. Tas ļāva šīs disciplīnas „profesoram" un bij. pasaules rekordistam Obraienam pārņemt vadību un izcīnīt uzvaru. Pūce ar 18,45 m ierindojās 2. vietā, bet trešais 5 dalībnieku konkurencē palika Stīns, šoreiz nesasniedzot 60 pēdu.

Ar savu Toronto „debiju" Juris Pūce apmierināts, jo sevišķi tādēļ, ka veca rokas savainojuma dēļ treniņos lodi nemaz negrūž, kādēļ šis rezultāts iespēts tikai ar lielisko ķermeņa kondīciju. Bez tam viņa galvenā interese veltīta diska mešanai. Ziemā cītīgi trenējoties, Pūce no sava svara zaudējis 25 mārciņas, tagad sver 232 mārc., kļuvis daudz ātrāks. Arī disks pirmajos treniņos lidojis 20 pēdu tālāk nekā pērn ap šo laiku.

No baltiešiem šajās lielajās sacīkstēs Toronto vēl startēja lietuviete Petrauska, kamēr igaunis Leps, kas šogad amerikāņu sacensībās iet no uzvaras uz uzvaru, nevarēja piedalīties slimības dēļ.

A. Z.

SUDRABS LATVIEŠIEM

Kanadas simtgades svinību programmā izcila vieta ierādīta arī sportam, un tā gandrīz vai katrā sarīkojumā sacensību organizētāji cenšas pārspēt visu līdz šim redzēto. Bieži iepriekšējos „rekordus" pārsniedz arī dalībnieku skaits, taču ne vienmēr sacensību kvalitāte vai sasniegumi ar to aug.

Viens no pierādījumiem šāda pieņēmuma aplamībai bija pirmās Kanadas ziemas spēles, kas risinājās Kvebekas pilsētā, piedaloties visām provincēm. Ja lielākā daļa no provincēm nebūtu piedalījusies, mazāks gan būtu bijis dalībnieku skaits, kaitējot rīkotāju prestižam, bet katrā gadījumā augstāka būtu bijusi pašu spēļu kvalitāte. Sevišķi tas sakāms par galda tenisu, kur atsevišķo provinču spēka samēri izrādījās tik nevienādi, ka vērā ņemamu sniegumu rādīja tikai 4 provinces — Kvebeka, Ontario, Britu Kolumbija un Albertas vīriešu vienība. Visi pārējie bija tikai iesācēji, kuri no spēcīgākajām vienībām saņēma tik smagu „pērienu", ka nākošo reizi uz šādām sacensībām nebrauks pat tad, ja lūgtin lūgtu.

Kopvērtējumā galda tenisā, kur atsevišķo provinču vienībās startēja arī 4 latviešu spēlētāji, labākos panākumus guva un zelta medaļu izcīnīja Kvebeka, atstājot 2. vietā Ontario un 3. Britu Kolumbiju. Katras provinces vienība reprezentējās ar 3 vīriešiem un 3 sievietēm, katram trijniekam sacenšoties 9 vienspēlēs un 2 divspēlēs, bet punktus summējot, Britu Kolumbijas un Kvebekas sacensība beidzās 11—11, tikai papildus spēlētā jauktā divspēle uzvaru deva Kvebekai.

Ontario vienība, kurā spēlēja arī mūsu galda tenisisti Velta Ādmine, Ženija Marinko un Modris Žulps, par savu nopietnāko pretinieku uzskatīja Britu Kolumbiju, tādēļ kā pārsteigums nāca Kvebekas sīvā pretestība. Pie kopīgā rezultāta 10—10 kā Ādmine, tā arī Žulps zaudēja savu spēli, un tā Kvebekas provincei tika zelta medaļa. Otrā dienā Ontario izlase pavisam viegli guva 18—4 uzvaru pret Britu Kolumbiju, vīriešiem sacensības pabeidzot ar 7—4, bet sievietēm pat ar 11—0 rezultātu. Lieliski spēlēja M. Žulps, kas pieveica visus savus pretiniekus, to vidū arī Kanadas meistaru ķīnieti Lī, kurš nebija zaudējis nevienam Kanadas spēlētājam jau 3 gadus.

Saskačevanas vienībā spēlēja arī gados pavisam jaunā Larisa Osīte, kuras sniegums gan vēl patālu no Veltas Ādmines un Ženijas Marinko spējām. Tomēr jāpriecājas, ka Osīte bija iedalīta savas provinces reprezentācijas izlasē.

Nākošajās dienās pēc ziemas spēlēm notika Kvebekas provinces atklātās meistarsacīkstes galda tenisā, kurās bez ziemas spēļu dalībniekiem startēja arī tie galda tenisisti, kuri savas provinces izlasēs nebija iedalīti, kopā ap 100 dalībnieku. Sieviešu vienspēlē līdz pusfinālam aizkļuva abas latvietes — Ž. Marinko un V. Ādmine. Vienā pusfinālā Āmine zaudēja montrealietei Huniusei, bet otrā Marinko liecās Nešukaites priekšā. Uzvarētāja kļuva Huniuse, finālā pieveicot Nešukaiti, bet 3. vietā ierindojās V. Ādmine.

Vīriešu vienspēlē uzvarēja Kanadas meistars Lī, finālā pieveicot torontieti Ivakiču. Pēdējais sagādāja sacensību lielāko pārsteigumu, uzvarot favorizēto angli Volu. Jauktās divspēles finālā spēkojās Nešukaite un Ivakičs ar Marinko un Žermēnu, uzvarot pirmajiem. Sieviešu divspēlē labas uzvaras izredzes bija V. Ādminei un Ž. Marinko, tomēr spēles beigu daļā labāk sekmējās Huniusei ar Nešukaiti, kuras guva meistarnosaukumu, atstājot latvietes 2. vietā.

V.T.

SAV. VALSTIS

ŅUDŽERSIJA

⊛ Vietējās DV apvienības gada sapulci atklāja G. Millers, vadīja V. Spuntelis un protokolēja A. Kopāns. Aizvadītā gada darbības pārskatu sniedza G. Millers. Apvienības darbība galvenokārt izpaudusies līdzekļu vākšanā aprūpei un ārējās informācijas laukā. Par kases stāvokli un budžeta izpildīšanos ziņoja kasieris M. Kaupelis, bet E. Plēpe sniedza pārskatu par vanadžu kopas darbību. Revīzijas komisijas pr-dis A. Rūtiņš atzina apvienības darbību par sekmīgu un aicināja izteikt amatpersonām pateicību. Vēlēšanās par apvienības priekšnieku G. Millera vietā, kas atteicās kandidēt, ievēlēja Fr. Luci, bet valdē — Ž. Jaunzemi, M. Kaupeli, A. Kopānu, G. Milleru (pr-ka vietnieks), E. Plēpi, V. Spunteli, J. Vanagu un E. Zekundi. Revīzijas komisijā izraudzīja Ž. Fermu, A. Rūtiņu un V. Zuti. Vanadžu kopu vadīs E. Plēpe kā priekšniece, viņas vietniece G. Luce, sekretāre I. Millere, kasiere M. Eklone un mantzine N. Kopāne. Kultūras dienu ietvaros sapulce piešķīra pabalstus Leikvudas, Ņubransvikas un Ņuarkas latviešu skolām — pa 30 dol. katrai, bet latviešu ģimnazijai Vācijā 50 dol. — Apvienības biedrs Valentīns Auzeris 2. februārī atskatījās uz 60 mūža gadiem. Ņudžersijas DV saime sveica jubilāru un novēlēja piedzīvot daudz baltu gadiņu.

A. K.

GRAND RAPIDI

⊛ Bladžeta slimnīcā 17. februārī 73 gadu vecumā miris Eduards Sāns, dzimis Valmieras apriņķa Rozēnu pagastā, kur pavadījis mūža labākos gadus un saimniekojis savā lauku saimniecībā Kalnglāžos. Nelaiķim veltīts aizlūgums notika 19. februārī Edžebīnes bēru namā, no kurienes aizgājēju izvadīja 20. februārī un guldīja zemes klēpī Vudlauna kapos, latviešu draudzes nodalījumā. Garīgās funerālijas vadīja māc. Kr. Hermanis, bet ziedus no draudzes nolika J. Ezergailis, no vecajiem strēlniekiem A. Eversons u. c. Aizgājējs dzīvoja pie savas meitas un znota, kuru mājā bija klāts bēru galds.

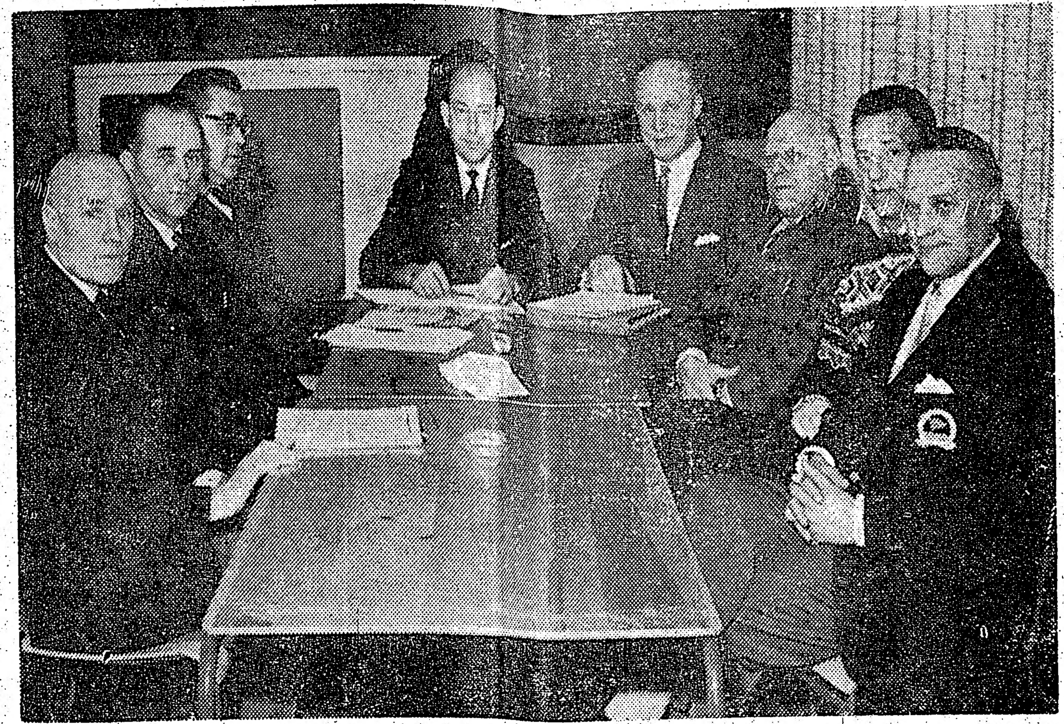

Kanadas latviešu sporta dzīves vadība pēc Latviešu sporta apvienības Kanadā ārkārtas kongresa Toronto: no kreisās — Ž. Zentiņš, E. Skujiņš, G. Gubiņš, jaunais LSAK priekšsēdis V. Sališs, R. Bulte, A. Grīnbergs, A. Mackars un R. Kadiķis. Foto: JAK

Nākošais var būt vienīgi atomkarš...

Aizstāvēdams Anglijas parlamentā savu 6,6 bilj. dolaru aizsardzības budžetu, aizsardzības ministrs Hīlijs uzsvēra, ka nākamais karš Eiropā var būt vienīgi atomkarš. Viņa uztverē pašreiz kara briesmas nedraud, jo, vispirms, mainījušies apstākļi Maskavā, un, otrkārt, Pad. savienība par daudz aizņemta ar sarkano Ķīnu. Rietumi, protams, kara sākšanā nav ieinteresēti. Rietumvācija šai jautājumā dziļdomīgi klusē.

Jaunais Anglijas aizsardzības budžets ir miera laiku lielākais, bet nākošajā gadā un vēlāk Hīlijs sola tā drastisku samazināšanu. Nākošais jāuzskata par pārejas budžetu. Tā kā eventuāls karš Eiropā būs atomkarš, — domā Hīlijs, — nav nekādas jēgas gatavoties ilgam kaŗam ar konvencionālajiem ieročiem. Nākotnes situāciju izprotot jau laikus, NATO valstis varētu ietaupīt ievērojamas naudas summas. Anglija savu taupības programmu sāks ar nākošo budžeta gadu, kad no Tālajiem austrumiem atbrauks 25.000 kaŗavīru, bet ap 15.000 no Vidējiem austrumiem, Maltas un Karaību jūras apkārtnes.

Vēl vienmēr neskaidrs paliek Rietumvācijā stacionētās angļu Reinas armijas jautājums. Anglija iesniegusi Bonnai ultimātu, prasot daudz lielāku financiālu atbalstu savu spēku uzturēšanai Rietumvācijā. Bonnas atbilde pieprasīta vēlākais līdz 11. aprīlim. (Arī ASV prasa lielāku Rietumvācijas financiālo piedalīšanos amerikāņu kaŗaspēka uzturēšanai Rietumvācijā.) Ja Rietumvācijas atbilde nebūs angļiem pa prātam, Londona savā taupības programmā paredzēs arī britu Reinas armijas samazināšanu.

Par pilnīgu angļu spēku atvilkšanu no NATO ietvariem angļi tomēr vēl nerunā, kaut arī domā un domās vēl vairāk tagad, kad aizsardzības ministrs būs pārliecinājis parlamentu, ka nākošais karš būs atomkarš (uz to norādot krievu manevri un visa padomju militārā doktrina), kādēļ konvencionālas armijas uzturēšana ir lieka naudas tērēšana.

Rietumeiropas politiskajās aprindās Anglijas ultimāts Rietumvācijai sagādājis vispārēju pārsteigumu. Anglija pašreiz cīnās par uzņemšanu Eiropas koptirgū, kādēļ premjērs Vilsons vervē visu koptirgus valstu atbalstu. Pret Degolla pretestību visvērtīgākais atbalsts būtu tieši Rietumvācijas iestāšanās par angļu centieniem. Tagad, turpretim, jāšaubās, vai Rietumvācija Angliju atbalstīs...

KOMŪNISTI LIETO ASARU GĀZI

Amerikāņi gan bija pirmie, bet tagad vairākkārt asaru gāzi Vietnamas kaŗā lietojuši komūnisti, pie tam ar ievērojamiem panākumiem, jo modernā amerikāņu kaŗavīra ikdienas apbruņojumā gāzmaska neietelp. Atsevišķos apvidos, kur komūnistu gāzu uzbrukumus varētu sagaidīt, kā amerikāņiem, tā dienvidvietnamiešiem gāzmaskas tomēr izsniegtas, un tās izrādījās noderīgas jau šīs nedēļas vidū Kambodžas robežas tuvumā.

ASV senātā tai pašā laikā turpinās debates par un pret Vietnamas kaŗa pastiprināšanu. Amerikāņu militāristi prasa lielākus spēkus (flotes vīrus ieskaitot, Vietnamā pašreiz cīnās turpat 500.000 amerikāņu kaŗavīru), kamēr politiķi baidās, ka armijas palielināšana, tāpat kā oficiāla kaŗa pieteikšana varētu stāvokli padarīt tikai ļaunāku, piemēram, iesaistot kaŗā arī Pad. savienību un sarkano Ķīnu.

ASV senātā par kaŗa darbības samazināšanu un Ziemeļvietnamas bumbošanas pārtraukšanu iestājas senāta ārlietu komisijas priekšsēdis senātors Fulbraits un viņa spēcīgā grupa. Kaŗa turpināšanu pašreizējā tempā vai pastiprināšanu aizstāv bruņoto spēku komisijas priekšsēdis senātors Rasels un viņa grupa. „Kamēr Hočimins nav sapratis, ka kaŗu nespēj uzvarēt, nevar runāt nedz par amerikāņu spēku samazināšanu, nedz par Ziemeļvietnamas bumbošanas pārtraukšanu," uzsvēra senātors Rasels.

Kas nāks pēc Mao?

Sarkanās Ķīnas kultūras revolūcijas tīrīšanu sākumā ministru prezidents Čuenlajs nebija izšķīries, vai pieslieties Maocetungam, vai arī sadarboties ar prezidentu Liusaoči. Tagad, kā liekas, divkosība vairs nav iespējama. Tā pienācis laiks Čuenlajam izšķirties. Pēc ilgākas klusēšanas viņš savu politisko nākotni tagad nolicis blakus Maocetungam, un tā var pat iznākt, ka Čuenlajs kļūst par oficiālo Maocetunga troņmantnieku. Jāvaicā, kas noticis ar aizsardzības ministru Linpiao, chaosa perioda Maocetunga labo roku. Atklātībā Linpiao nav manīts kopš pag. gada novembŗa. No Tokio saņemtā informācija pielaiž iespēju, ka aizsardzības ministrs varētu būt nopietni saslimis.

Čuenlajam katrā ziņā tagad paredzēta lielāka loma par to, kuŗu viņš būtu vēlējies kā ministru prezidents. Pirmās pazīmes viņa personīgās situācijas maiņai bija manāmas pag. nedēļā, kad Čuenlajs deva pavēli militārajām vienībām iejaukties Honanas provinces nemieros, kaut ministru prezidenta kapacitātē viņam nav tiesības dot pavēles armijai. Tomēr Čuenlajs šādu pavēli deva, to arī izpildīja, un tas ļauj pieņemt, ka Maocetungs viņu iecēlis partijas centrālkomitejas militāro jautājumu komisijā, domājams — vicepriekšsēža amatā, kas Čuenlajam dotu tiesības pavēlēt arī armijai. Klīst arī baumas, ka Čuenlajs varētu būt nākamais aizsardzības ministrs, paliekot arī līdzšinējā ministru prezidenta amatā.

ZIEMEĻVIETNAMAS DELEGĀCIJA BURMĀ

Reizē ar Apvienoto nāciju ģenerālsekretāru Utantu Burmas galvaspilsētā Rangūnā ieradusies kāda mistiska Ziemeļvietnamas delegācija. Utanta brauciens uz Burmu bija zināms jau sen, bet ziemeļvietnamiešu ierašanās nākusi kā pilnīgs pārsteigums — Rietumiem un arī Burmas valdībai. Ziemeļvietnamas delegāciju vada plkv. Havanlaus, kas pārstāv Hanoju ne tikai starptautiskajā kontrolkomisijā, bet ir arī galvenais sakaru virsnieks starp Ziemeļvietnamu un vietkongu partizāniem.

Burmas valdība par Ziemeļvietnamas delegācijas mērķiem nav izteikusies. Ir tikai zināms, ka AN ģenerālsekretārs Utants uz dažām dienām devies atpūtā, lai pēc tam atkal atgrieztos Burmas galvaspilsētā. Ja ziemeļvietnamiešu Rangūnā nebūtu, Utanta atpūta būtu bijusi daudz gaŗāka. Vašingtonā domā, ka šis varētu būt pirmais gadījums, kad komūnisti sākuši domāt par miera sarunām Vietnamā.

Interesanta ir sagadīšanās, ka Utants pašreiz nav vienīgais Apvienoto nāciju diplomāts Tālajos austrumos. Šo pasaules daļu ASV prezidenta Džonsona uzdevumā tieši apmeklē arī amerikāņu sūtnis Apvienotajās nācijās Goldbergs. Viņš savu Tālo austrumu „apskati" uzsāka ar vizīti Dienvidkorejā. Cik zināms, Goldbergam nav paredzēta uzturēšanās Rangūnā.

LABS VEIKALS

Britanijas ārlietu ministrs Brauns: „Vai mēs neiztirgojam principus?"

Premjērs Vilsons: „Principus šoreiz norīsim. Naudu paturēsim sev, bet podu piepildīsim ar medu un nosūtīsim Kosiginam."

Ed. Keiša karikatūra

AKTUĀLAIS KANĀDĀ

☆ Kanadas saimniecības fonda direktors Džordžs Rodžers izteicies, ka vairāk par visu citu pie augstajām cenām vainojama valdības izšķērdība. Viņš arī apvaicājās senāta patērētāju kredita un cenu komisijas priekšsēdim senātoram Dāvidam Krollam, vai tiešām valdībai nepieciešams tik liels izdevumu budžets, — tas palielinājies par 13,6% pēdējos gados, un ieteica uz vairākiem gadiem budžetu samazināt par 5 proc.

☆ Kvebekas parlamentā pirmajā sesijā apspriests likums par īpaša ārlietu departamenta dibināšanu. Likums nosaka tiesības vienam ministram parakstīt jebkuŗu līgumu ar kādu valdību ārpus Kvebekas, kas veicinātu Kvebekas tiesības un intereses. Gaidāmā federālā parlamenta reakcija solās būt negātīva, jo minētā likuma interpretācija varētu skart valsts suverēnitāti.

☆ Tā kā arī Kanadā pēdējos gados vairojas sīktirdzniecības veikalu aplaupīšanu skaits, veikalnieki sākuši apsvērt nepieciešamību ne tikai turēt, bet arī izmantot ieroci laupītāju atvairīšanai. Visvairāk cieš piena un pārtikas preču, cigarešu un drogu veikali. Sakarā ar bruņotu laupīšanu pagājušā svētdienā Uplands Dairy veikalā Birchmount Rd., Scarboro, policija aizturējusi divus jaunieśus — Kimberleju Reubenu un 16 g. v. Aleksandru Bernardu Stašānu.

☆ Ilgstošā cīkstēšanās ap gadskārtējo Toronto pilsētas budžetā paredzēto piešķīrumu skolām beigusies ar atziņu, ka jāpaaugstina nodokļi namsaimniekiem, lai varētu turpināt celt dārgām mēbelēm, grīdsegām un citām luksa lietām apgādātas zinātņu pilis. Nodokļu paaugstinājumu lēš no 33.50—82 dolariem.

☆ TTC direktors Ralfs Dejs izteicies, ka tramvaja brauciena maksas paaugstināšana uz 25 c. par braucienu ir absolūti nepieciešama. Paaugstinātā maksa stāsies spēkā jau ar aprīli, kad par dolaru varēs saņemt tikai 5 biļetes.

☆ Kanadas aizsardzības pētījumu pārvaldes loceklis Džems C. V. Skots attīstījis teoriju, kas apgāž Einšteina relātīvitātes un izplatījuma teoriju. Skots ar Mačusetas technoloģijas institūta palīdzību mēģinās pierādīt, ka gravitācijas lauks neietekmē gaismas ātrumu, pretēji Einšteina apgalvojumam. Kanadas zinātnieks norāda, ka Einšteina teorija, kaut 40 gadu atzīta, tomēr bijusi savā ziņā sterila, nevedot pie jauniem atklājumiem un attīstības.

☆ Divpadsmit auto rūpniecības strādnieki liecinājuši parlamenta komitejā, ka Kanadas autofabrikas joprojām apgādā tirgotājus ar defektīvām mašīnām. Uzskaitītie trūkumi ir: defektīvas bremzes, pilošas benzīna tvertnes, vaļīgas stūres ratu skrūves u.t.t. Tas gadoties tādēļ, ka firmas samazinājušas inspekcijas ilgumu uz 4 minūtēm vienai mašīnai. General Motors, Kreislera un Forda autorūpnīcu pārstāvji šo liecību nosaukuši par „vēsu, tīšā prātā izdarītu faktu sagrozīšanu", apgalvojot, ka minētās trīs firmas vairāk kā jebkad uzmana drošības noteikumu ievērošanu, auto daļas savienojot.